

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav východoevropských studií

Bakalářská práce

Lidiya Dorosh

Неологізми в українській мові (від Євромайдану до сьогодні)

Neologisms in ukraininském jazyce (období Euromajdanu – současnost)

Neologisms in the Ukrainian language (from Euromaidan to the present)

Poděkování:

Chtěla bych zde poděkovat vedoucí této práce, doc. Tetianě Sverdán, CSc., za cenné rady, odborné připomínky, pomoc při vyhledávání vhodných zdrojů, a především za trpělivost.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 11. července 2018

.....

Lidiya Dorosh

Anotace:

V této bakalářské práci soustředíme se na neologismech, která byla často používána masmédií během veřejných protestů na Ukrajině, tzv. Euromajdanu.

Nedílnou součástí práce je definice terminu neologismus, kterou jsme se pokusily zformulovat. Na základě definice neologismu N. Kotelové, jsme vybraly neologismy z periodika „Hazeta po-ukrajinsky“. Stěžejní část práce se soustřeďuje na analýzu neologismů ze zvoleného období podle semantických, stylistických a gramatických kritérií. Také jsme udělaly analýzu počtu použití vybraných neologismů a pokusily se předpovědět jejich budoucnost na základě našeho pozorování a práci se slovníky lexikálních inovací.

Klíčová slova: neologismus, slootovorba, teorie N. Kotelové, slovní zásoba Euromajdanu, ukrajinský jazyk.

Abstract:

This bachelor thesis focus's our attention on the neologisms that were widely used by the media during the public protests in the Ukraine's so-called Euromaidan.

An integral part of the work is definition of neologism, which we tried to formulate. On the basis of definition of neologism by N. Kotelova, we chose neologisms from the Gazeta po-ukrainsky. The main parts of the work are focused on the analysis of neologisms in the above mentioned period due to semantic, stylistic and grammatical criteria. Also, we analysed the quantity of the usage of such neologisms and tried to predict their further future based on our observations and work with the dictionaries of lexical innovations.

Key words: neologism, word formation, theory by N. Kotelova, vocabulary of Euromaidan, Ukrainian language.

ЗМІСТ

1. ВСТУП	7
2. НЕОЛОГІЗМ ЯК ОСНОВНЕ ПОНЯТТЯ НЕОЛОГІЇ	10
2.1 Мовознавчі студії нової лексики	10
2.1.1 Поняття <i>неологізму</i>	12
2.1.2 Конкретно-історична теорія визначення <i>неологізму</i>	15
2.2 Неологізм у колі інших понять неології	17
2.2.1 Інновація, новотвір, неологізм	18
2.2.2 Неологізм, okazіоналізм, індивідуально-авторський неологізм, потенційне слово	19
2.3 Роль словотвору у виникненні нової лексики	21
2.4 Причини виникнення неологізмів	24
2.5 Класифікація неологізмів	25
3. СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ, СЛОВОВІРНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ	28
3.1 Характеристика основних джерел вибраних неологізмів	28
3.1.1 Газета по-українськи	28
3.1.2 Словники	30
3.1.3 Характеристика відбору неологізмів та підготовка до аналізу	31
3.2 Аналіз вибраних неологізмів	34
3.2.1 Аналіз основи <i>бандерів-</i>	34
3.2.2 Аналіз слова-основи <i>беркут</i>	36
3.2.3 Аналіз слова-основи <i>віче</i>	40
3.2.4 Аналіз слова-основи <i>донецьк(ий)</i>	41
3.2.5 Аналіз основи <i>євроінтеграцій-</i>	42
3.2.6 Аналіз слова <i>єврореволюція</i>	44
3.2.7 Аналіз слова-основи <i>майдан</i>	45
3.2.8 Аналіз основи <i>мітинг-</i>	51
3.2.9 Аналіз основи <i>протест-</i>	52
3.2.10 Аналіз слова <i>самооборонець</i>	54
3.2.11 Аналіз слова <i>силовик</i>	55
3.2.12 Аналіз слова <i>спецпризначенець</i>	57
3.2.13 Аналіз слова <i>тітушка</i>	59
3.2.14 Аналіз слова <i>тушка</i>	60
4. ВИСНОВКИ	62
5. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	66
ДОДАТКИ	70
Малий словник неологізмів Євромайдану	70
Словотвірні можливості основ вибраних неологізмів	76
Графічні схеми кількості вживань вибраних неологізмів у «Газеті по-українськи»	87

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Скорочення джерельної бази

ВТС-2005 – «Великий тлумачний словник 2005»

ВТС-2009 – «Великий тлумачний словник 2009»

ГпУ – «Газета по-українськи»¹

ЛСІ-2012-13 – «Лексико-словотвірні інновації 2012-2013»

ЛСІ-2014 – «Лексико-словотвірні інновації 2014»

ЛСІ-2015-16 – «Лексико-словотвірні інновації 2015-2016»

СНУ-1991-2011 – «Словотворчість Незалежної України 1991-2011»

СУМ-11 – «Словник української мови в одинадцяти томах»

Інші скорочення

Вис. – високе

Граф. схема – графічна схема

Див. – дивись

Зах. – західне

Заст. – застаріле

ЗМІ – засоби масової інформації

Ім. – іменник

КТУ – корпус текстів української мови

МСНЄ – малий словник неологізмів Євромайдану

Напр. – наприклад

Порів. – порівняй

Таб. – таблиця

Р. – рік

Рр. - роки

СМО – словотвірні можливості основ

С. – сторінка

¹ Контексти з «Газети по-українськи» цитовано без лапок, але виділені курсивом. В лапках виділено пряму мову. Біля кожного цитування в дужках посилання на джерело і дату видання номера газети. Цитати з «Газети по-українськи» було цитовано станом на травень 2017 р.

1. ВСТУП

З набуттям Україною статусу незалежності та з впровадженням демократичної форми правління українська мова активно поповнила свій словниковий склад, розширила сферу вживання, почала глобалізуватися; в українській пресі зникла цензура, яка існувала до цього періоду, тощо. Великий вплив на поповнення фонду української лексики мали також суспільно-політичні явища – від незначних змін у суспільстві (так, наприклад, із запровадженням відкритої економіки Л.Кравчуком з'явилося слово *кравчучка*) до масштабних революційних подій, до яких належить і Євромайдан 2013 – 2014 рр.

У зв'язку з подіями Євромайдану в інтернет та в засоби масової інформації (далі – ЗМІ) потрапили такі новотвори як *беркутівець* (ТСН, 23.01.17), *тітушки* (УП, 22.12.13), *небесна сотня* (РС, 24.02.14), *Кулявлоб* (АК, 30.05.2015) та ін². У словнику «Лексико-словотвірних інновацій»³ цього періоду знаходимо нові лексичні одиниці *автомайдан*, *алкомайдан*, *єврохохол*, *жидобандерівець* та багато інших слів, зокрема дериватів слова *майдан* та слів з усіченою основою *євро-*. Зродження значної кількості нових слів за достатньо короткий період спонукало нас до аналізу неологізмів в українській мові, пов'язаних з подіями 2013 – 2014 рр.

На тему «неологізми Майдану» було написано багато робіт – від аматорських словників до принагідних наукових текстів. Питання мовного креативу українського суспільства обговорювали журналісти і мовознавці у телевізійних програмах та в публіцистичних текстах, але комплексного професійного підходу як такого не було; тобто дослідники не публікували праць, у яких би системно аналізували нові слова з вище вказаного періоду і пояснювали причини та способи їх виникнення чи обґрунтовували перспективи подальшого входження/невходження цих слів до активного словникового складу української мови.⁴

Окрім власне подій Євромайдану, нас також зацікавив сам принцип відбору неологізмів, оскільки не завжди, коли йшлося про «неологізми Євромайдану», було

² Назви ЗМІ: УК – Українська правда, ТСН – Телевізійна служба новин, РС – Радіо свобода, АК – Антикор.

³ Нелюба, А.; Редько, Є. «Лексико-словотвірні інновації (2014), паспортизацію див. у Списку літератури с. 66.

⁴ Так, наприклад, студенти філологічних вишів у своїх статтях та рефератах розглядали неологізми Євромайдану, лише пояснюючи їхнє значення чи історію походження, але не було розглянуто стилістичні властивості, словотвірні можливості, розвиток значень цих нових слів чи кількість їх вживань у конкретних текстах чи, приміром, у певних періодичних виданнях. Щодо фахових мовознавців, то вони зазвичай давали короткі коментарі чи інтерв'ю на тему «лексика Євромайдану».

чітко встановлено критерії визначення поняття *неологізм*. Тому для нашої роботи ми використали визначення неологізму Н. Котелової, чітко розрізняючи при цьому поняття *неологізм* та *оказіоналізм*. На нашу думку, більшість слів, створених у період Євромайдану, – це *оказіоналізми*, тобто, вони не матимуть здатності старіти та ніколи не ввійдуть до унормованого складу української мови. Оскільки в нас не було жодного вірогідного лексикографічного джерела, яке б зафіксувало неологізми (у нашому розумінні) періоду Євромайдану, ми були змушені самотужки відібрати неологічний матеріал для аналізу.

Загальновідомо, що ЗМІ найшвидше реагують на будь-які суспільно-політичні події, при цьому публіцистичний стиль допускає вживання нових слів, пов'язаних з цими подіями. Саме тому, як показує практика, багато наукових робіт базуються при відборі неологізмів на матеріал ЗМІ. Ми теж скористалися цим досвідом. Попри те, що події Євромайдану тривали короткий період⁵, було неможливо досягнути та детально розглянути кількість публіцистичного матеріалу цього періоду. Тому для своєї роботи ми вирішили обрати конкретне інтернет-видання⁶ і на прикладі неологізмів⁷, відібраних з цього видання, спробували розробити певну систему проведення комплексного аналізу такої лексичної одиниці, як *неологізм*.

Основною джерельною базою роботи послужили тексти з електронної версії газети «Газета по-українськи» на сайті Gazeta.ua. Було переглянуто всі статті від номера 1641 (22.11.2013) до номера 1665 (21.02.2014), з яких відібрано слова та значення слів для подальшого семантичного, словотвірного та стилістичного аналізу. Крім того, було встановлено кількість вживань кожного неологізму за конкретний місяць⁸ аналізованого періоду у виданні «Газета по-українськи». До основних джерел нашої роботи також належать «Словники лексико-словотвірних інновацій» А. Нелюби та Є. Редька⁹, у яких зафіксовано лексико-словотвірні інновації з 1991 до 2016 року. Завдяки

⁵ 21 листопада 2013 – 22 лютого 2014 року.

⁶ Детальніше про це інтернет-видання див. у пункті 3.1. «Характеристика джерельної бази».

⁷ Дефініцію неологізму встановлено за теорією Н. Котелової.

⁸ Лише грудень та листопад розглядаємо як один місяць, оскільки події Євромайдану почались в кінці листопада і статистичні дані були б незначними.

⁹ НЕЛЮБА, Анатолій. *Словотворчість незалежної України (1991-2011): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2012 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-13-9. Dostupné z: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/neluba/neluba_slk_slovotvor.pdf

НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2012-2013): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2014 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-17-7. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Neliuba_Anatolii/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2012-2013_Slovnnyk/

НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2014): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2015 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-27-6. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii/

цим словникам ми змогли встановити час виникнення окремих неолексем і з'ясувати словотвірний потенціал вибраних неологізмів. Адже, на нашу думку, не всі слова, які було прийнято вважати неологізмами Євромайдану, виникли саме у цей період.

Отже, основною метою нашої роботи є:

- 1) спираючись на теоретичні праці, виробити критерії визначення поняття *неологізму* і встановити його відмінності від інших понять неології;
- 2) відібрати неологізми, які активно¹⁰ вживались у виданні «Газета по-українськи» під час подій Євромайдану та семантично були з ним пов'язані; при нагоді з'ясувати, які з вибраних неологізмів справді зародилися саме в цей час;
- 3) провести семантичний, стилістичний, словотвірний аналіз вибраних неологізмів; з'ясувати послідовність їхніх вживань та словотвірний потенціал;
- 4) на основі всіх спостережень спробувати передбачити можливість/неможливість кодифікації вибраних неологізмів та їхнього переходу до активного словника української мови.

Ця робота презентує невелику кількість нових слів та значень, тому, на нашу думку, вона є лише ілюстративною спробою комплексного аналізу кожного окремо взятого неологізму.

Короткі відомості про Євромайдан

Щодо самої суспільно-політичної реалії, відомої за назвою *Євромайдан*, то варто зазначити, що це масові протести проти влади, які почалися 21 листопада 2013 року через непідписання тодішнім Президентом Віктором Януковичем Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом і тривали до 22 лютого 2014 року, тобто до зняття повноважень Президента з В. Януковича¹¹. Євромайдан був не просто політичною подією, а місцем, яке єднало людей-одномудців. Журналісти прирівнювали його до Ватикану, тобто, до країни в країні. Адже Майдан три місяці жив власним життям, об'єднував пересічних громадян з культурними та політичними діячами і спонукав кожного виявляти свою креативність. Тому тут багато хто писав вірші, пісні та створював нові слова.

НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2015-2016): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2017 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-36-8. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2015-2016_Slovyk/

¹⁰ Тобто більше ніж один раз, але у різних статтях та різними авторами; про це детальніше див. с. 31-32.

¹¹ Хроніки Майдану: Як розвивалася і до чого призвела друга українська революція. *112journal* [online]. [cit. 2017-07-28]. Dostupné z: <http://journal.112.ua/maydan-ua/#>

2. НЕОЛОГІЗМ ЯК ОСНОВНЕ ПОНЯТТЯ НЕОЛОГІЇ

*«Загальновизнано, що будь-яка мова як динамічна і відкрита система весь час перебуває в процесі розвитку, зазнаючи кількісних і якісних змін. До найбільш піддатливих до цих змін із-поміж всіх її рівнів належить лексичний».*¹² Саме еволюція мови та швидкі зміни у лексиконі спричинили виникнення лінгвістичної дисципліни **неології**, яка *«займається вивченням форми та семантики, особливостей функціонування нових слів, встановленням їх системних відношень, відповідності чинним мовним нормам».*¹³

2.1 Мовознавчі студії нової лексики

Зацікавлення неологізмами українськими мовознавцями і, відповідно, розвиток української неології були доволі таки пізніми, адже лише з 90-х років XX століття українська мова набула державного статусу, що вплинуло на зміну її суспільних функцій, розширило сфери її вживання і посприяло оновленню лексики¹⁴.

У російській (радянській) неології ситуація була дещо іншою: ще з 20-х років минулого століття в російській мові з'явилося чимало нових слів, пов'язаних зі зміною влади; далі наслідував технічний прогрес, який теж сприяв виникненню неологізмів; не менш важливу роль відігравала російська література у створенні так званих індивідуально-авторських неологізмів. Щодо української літератури, то тут, безумовно, теж з'являлись авторські новотвори, але історично сталося так, що українська мова була тривалий період свого існування «репресованою» і ключову роль у радянському суспільстві відігравала саме російська мова. Російська неологія почала активно розвиватися з другої половини XX століття заслугою таких мовознавців, як Н. Котелова, В. Лопатін, А. Ликов, О. Земська, А. Брагіна¹⁵ та ін. Позаяк російська неологія та неографія¹⁶ мають тривалішу традицію, то більшість сучасних українських

¹² КЛИМЕНКО, Ніна, Євгенія КАРПІЛОВСЬКА а Лариса КИСЛЮК. *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008, s. 3. ISBN 978-966-489-009-7.

¹³ Там само, ст. 5.

¹⁴ Там само, ст. 3.

¹⁵ Лише інформативно перелік окремих робіт: Котелова, Н. «Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов», Лопатін, В. «Рождение слова. Неологизмы и окказиональные образования»; Ликов, А. «Современная русская лексикология (Русское окказиональное слово)»; Земська, О. «Словообразование как деятельность»; Брагіна А. «Неологизмы в русском языке» - точну паспортизацію див. У Списку літератури, с. 66-69.

¹⁶ Неографія - це наука, яка «моделює процеси змін у мові та створює спеціальні словники мовних інновацій, або неологічні словники. Ці словники на відміну від нормативних академічних словників фіксують в цілому здобутки сучасної мовної практики, виявляють стійкі, активні та продуктивні тенденції розвитку мови, передусім її лексикону» (див. КЛИМЕНКО, Н., КАРПІЛОВСЬКА, Є.,

лінгвістів посиляються у своїх теоретичних і, почасти, прикладних працях на дослідження російських мовознавців.

Активними в дослідженні неологічних одиниць є також чеські мовознавці, з-поміж яких системно досліджувала неологізми чеської мови О. Мартінцова. Її монографія «*Problematika neologismů v současné spisovné češtině*»¹⁷ досить відома і часто цитована іншими мовознавцями. Також під керуванням О. Мартінцової було видано збірник «*Neologismy v dnešní češtině*»¹⁸. Велике значення для чесько-українських відносин загалом та української неографії зокрема мав проект створення «*Ukrajinsko-českého slovníka nové doby*»¹⁹, яким керували Р. Шишкова та Н. Савицький і який знаходиться в онлайн-версії на сторінках Слов'янського інституту Академії наук Чеської Республіки.

Варто зауважити, що за останні десятиліття студії нової української лексики сконцентровані на мові ЗМІ, адже виникненню великої кількості нових слів в українській мові посприяли не лише суспільно-історичні події в Україні, але й (може, навіть більшою мірою!) журналісти, які завжди швидко реагують на ці події і вносять в узус нові слова та значення. Багато мовознавців називають період другої половини 80-х – 90-х років «лексичним бумом»²⁰, зокрема у мовленні ЗМІ: саме тоді для української мови була притаманна гнучкість та демократизація норм, що, поряд з позитивними тенденціями, призводило до проблематики фіксування нових слів і значень²¹. Власне цей період і започаткував інтерес українських мовознавців до інноваційних процесів у лексиці. Свій внесок в українську неологію зробили такі мовознавці, як О. Стишов²², Л. Кислюк, А. Архангельська,²³ Г. Вокальчук²⁴, Колоїз²⁵ та інші²⁶. Не менш важливу вагу,

КИСЛЮК, Л. *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008, s. 5. ISBN 978-966-489-009-7.).

¹⁷ MARTINCOVÁ, O. *Problematika neologismů v současné spisovné češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1983.

¹⁸ MARTINCOVÁ, O. a kol. *Neologismy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005.

¹⁹ «Ukrajinsko-český slovník nové doby» є лише робочою назвою словника, див. *Ukrajinsko-český slovník neologizmů* [online]. [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://www.slu.cas.cz/ukrneo/ukrneo.html>

²⁰ СТИШОВ, О. *Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та словотворі української мови кінця ХХ ст.: (На матеріалі мови засобів масової інформації)*. Київ, 2003. Автореферат. Національна Академія Наук України Інститут мовознавства ім. О.О.ПОТЕБНІ. Vedoucí práce Винник Василь. s. 8.

²¹ Там само. ст. 9.

²² Там само.

²³ КЛИМЕНКО, Н. Ф., КАРПІЛОВСЬКА, Є. А., КИСЛЮК, Л. П. *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008, s.12. ISBN 978-966-489-009-7.

²⁴ ВОКАЛЬЧУК, Г. М. Українська індивідуально-авторська неографія: стан і перспективи. *Вісник Дніпропетровського університету: Мовознавство* [online]. 2011, 17(1), 27-33 [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2011_19_17%281%29__7

але вже в неології мають словники А. Нелюби та Є. Редька. Так, «Лексико-словотвірні інновації (2015-2016)»²⁷ є вже восьмим з упорядкованих ними словників такого типу. Були й інші лексикографічні спроби фіксації нових слів, наприклад, «Ідеографічний словник нової лексики (2013)»²⁸ колективу авторів (Є. Карпіловська, Л. Кислюк, Н. Клименко, В. Критська, Т. Пуздирева, Ю. Романюк), окремі короткі словники у монографії «Неологічні назви осіб у слов'янських мовах» А. Архангельської, Ю. Маслової, Г. Вокальчука, В. Максимчука²⁹. Також з'явилися проекти створення «народних словників», де кожен охочий може вписувати нові слова, фрази та їхні значення. Прикладом таких словників є словник «Мислово»³⁰ (існує від 2012 року) або «Вільний тлумачний словник української мови»³¹ (існує від 2013). Останній є продовженням одинадцятитомного «Словника української мови» (СУМ-11)³² і, на відміну від вищезгаданого словника «Мислово», є більш контрольованим та налічує значно меншу кількість значень.

2.1.1 Поняття неологізму

Термін *неологізм* доволі-таки давній і часто вживаний мовознавцями. Але попри всю його популярність, він так і не набув конкретного визначення, адже, як відомо, термін походить із грецької мови, де νέος (чит. «неос») означає новий, а λόγος (чит. «логос») має багато значень. І саме через дослівний переклад виникає багато суперечок, адже відчуття нового у кожного індивідуальне, а також розуміння «логос» буває різним: хтось це розуміє це як слово, інший – як значення чи вислів і под. Тому необхідно з'ясувати, що означає це поняття і як його трактують мовознавці.

Так, наприклад, у «Словнику лінгвістичних термінів» Д. Ганича та І. Олійника вказано, що неологізм – це *«слово або мовний зворот, створені для позначення нового*

²⁵ КОЛОЇЗ, Ж. В. Оказіоналізми в лексикографії. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету* [online]. 2012, 8, 97-114 [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2012_8_14

²⁶ Останні два зробили свій внесок до вивчення оказіоналізмів.

²⁷ НЕЛЮБА, А. РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2015-2016): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2017 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-36-8. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2015-2016_Slovyk/

²⁸ КАРПІЛОВСЬКА, Є. і кол. *Активні ресурси сучасної української номінації: Ідеографічний словник нової лексики*. Київ, 2013. ISBN 978-966-1673-23-5

²⁹ ВОКАЛЬЧУК, Г. М. а кол. *Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах: монографія*. Оломоуць: Університет імені Ф. Палацького в Оломоуці, 2011. ISBN 978-966-2254-18-1.

³⁰ *Мислово* [online]. 2012 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://myslovo.com/>

³¹ *Вільний тлумачний словник: Новітній онлайн-словник української мови* [online]. 2018 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://sum.in.ua/f/>

³² *Словник української мови: Академічний тлумачний словник (1970—1980)* [online]. [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <http://sum.in.ua/>

предмета чи вираження нового поняття»³³. Таке визначення спирається лише на денотат і виключає способи творення нових слів з метою поповнення синонімічного ряду (наприклад, за цим визначенням ми би не могли вважати слово *протестувальник* неологізмом, адже воно не позначає новий предмет чи поняття, оскільки в українській мові вже є кодифіковане слово *мітингувальник*, яке має таке саме значення). Тому, на нашу думку, таке визначення є недостатнім, оскільки відкидає нові слова, створені під впливом внутрішньомовних чинників.

Далі автори «Словника лінгвістичних термінів» пояснюють, що неологізми належать до історичної категорії, адже мають здатність старіти і можуть ставати історизмами. Крім того, вони виділяють такі поняття як *загальномовні* та *індивідуальні неологізми* (про диференціацію цих та інших понять неології див. пункт 2.2.2 нашої роботи)³⁴.

Розглянувши різні підходи до вивчення неологізмів, ми вирішили керуватися дослідженнями Н. Котелової, яка є однією з провідних дослідниць російської неології та неографії. Більшість мовознавців, з чийми працями ми ознайомились, надавали великого значення теорії саме цієї дослідниці. Так, приміром, О. Мартінцова зазначила, що Н. Котелова по-новому відкрила значення поняття *неологізм*, оскільки вона мала чималий досвід із укладанням словників нових слів³⁵. На нашу думку, Н. Котелова досить логічно дефінує поняття *неологізм*, адже вона конкретизує спірне поняття новизни.

Н. Котелова, аналізуючи праці своїх колег, виокремила декілька лінгвістичних критеріїв, які пояснюють термін *неологізм*, а також запропонувала і свої критерії-конкретизатори³⁶. Інша дослідниця *неологізмів*, Т. Попова, спираючись на працю Н. Котелової, дефінувала ці критерії теоріями, для зручності назвала їх (стилістична, психолінгвістична, лексикографічна, денотативна, структурна теорії, а також власна теорія Котелової – конкретно-історична³⁷) та більш доступно описала. На підставі праць обидвох дослідниць спробуємо коротко схарактеризувати ці теорії та окреслені в їхніх межах дефініції *неологізму* і вказати на їхні недоліки.

³³ ГАНИЧ, Д., ОЛІЙНИК, І. *Словник лінгвістичних термінів*. Київ: Вища школа, 1985. с. 151.

³⁴ Там само.

³⁵ MARTINCOVÁ, O. *Problematika neologismů v současné spisovné češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1983, s. 11.

³⁶ Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов. In: КОТЕЛОВА, Надежда. *Избранные работы*. Санкт-Петербург: Нестор-история, 2005, с. 189. ISBN 978-5-4469-0705-2.

³⁷ ПОПОВА, Т. В., Л. В. РАЦИБУРСКАЯ а Д. В. ГУГУНАВА. *Неология и неография современного русского языка: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005, с. 8-9. ISBN 5-89349-762-7.

Стилістична теорія

Визначення неологізму: неологізми – це стилістично марковані слова, значення слів або фразеологізми, при вживанні яких відчуваємо ефект новизни.

Недоліки: поняття новизни є досить відносне і суб'єктивне; новизна може швидко стиратись і нове слово втрачатиме стилістичну маркованість (наприклад, слово *волонтер* швидко втратило стилістичну маркованість і на сьогодні не є неологізмом та є стилістично нейтральним).

Психолінгвістична теорія

Визначення неологізму: неологізм – це мовна одиниця, яка не траплялась раніше в індивідуальному мовному досвіді носія мови.

Недоліки: надто суб'єктивна теорія, оскільки спирається на індивідуальний досвід; у такому випадку архаїзми чи слова іншомовного походження можуть бути сприйняті як нові слова (наприклад, такі слова як *анексія*, *інтеграція* конкретні мовці могли би вважати новими, адже в їхньому досвіді такі слова не траплялись).

Лексикографічна теорія

Визначення неологізму: неологізми – це слова, які відсутні у сучасних словниках, тобто некодифіковані слова.

Недоліки: кодифікація слова у словнику прямо залежить від лексикографічної ситуації в країні. Є країни, в яких тільки починається лексикографічне описання мови і лексикографи можуть пропустити слова, які вже давно існують у мові. Оскільки процес укладання словника доволі складний та тривалий, то не всіма словниками буде однаково охоплено лексичну ситуацію конкретної держави. Наприклад, в українській мові на сьогодні найбільш обсяжним словником залишається академічний одинадцятитомний «Словник української мови»³⁸, який було укладено протягом 1970-1980 рр., тобто майже 40 років тому. Зрозуміло, що він не відображає реальної мовної ситуації України. Отже, якщо припустити, що в українській мові не існує більше словників подібного типу, то в нашій роботі ми б вважали неологізмом слово

³⁸ Словник української мови: Академічний тлумачний словник (1970—1980) [online]. [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <http://sum.in.ua/>

мітингувальник, яке насправді є кодифіковане з 2005 року у «Великому тлумачному словнику»³⁹, укладеному на основі згаданого одинадцятитомника.

Денотативна теорія

Визначення неологізму: неологізм – це слово, яке позначає нове явище (денотат, реалію) або поняття.

Недоліки: не враховано внутрішньомовні процеси, які сприяють виникненню нових слів (тенденції до економії, до експресивного забарвлення і под.). Наприклад, якщо б ми керувалися цією теорією, то не могли б вважати неологізмами такі слова, як *протестувальник* чи *мітингар*, що з'явилися нещодавно і доповнюють кодифікований синонімічний ряд *бунтар*, *бунтівник*, *заколотник* тощо.

Структурна теорія

Визначення неологізму: неологізми – це слова, які мають абсолютну структурну, формальну новизну; Зазвичай це унікальні звукосполучення, які сприймаємо як нероздільні, непохідні, немотивовані одиниці (багато мовознавців як приклад наводять такі неологізми як, *газ*, *кодак*, *неон* і под.).

Недоліки: ця теорія відкидає нові слова, утворені від уже відомих морфем, хоча більшість нових слів творимо саме таким способом. Тобто, за цією теорією не були б неологізмами похідні слова чи слова з новими значеннями (напр.: *майдан*, *євромайданівець*, *беркутівець* і под.).⁴⁰

2.1.2 Конкретно-історична теорія визначення неологізму

Зрозуміло, що вище перелічені теорії визначення *неологізму* досить суб'єктивні (стилістична, психолінгвістична) або ж ґрунтуються на одному принципі без урахування інших чинників виникнення нових слів (лексикографічна, денотативна, структурна). Крім того, більшість цих теорій спирається на поняття «новизна», яке, на слушну думку Н. Котелової, є досить відносним. Щоб зняти цю відносність і надати «новизні» абсолютної властивості, Н.Котелова пропонує виділити певні параметри-конкретизатори, на які ми спираємося у своєму відборі слів для аналізу їх як неологізмів:

³⁹ БУСЕЛ, В. Т. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. 5. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. ISBN 966-569-013-2.

⁴⁰ ПОПОВА, Т. В., Л. В. РАЦИБУРСКАЯ а Д. В. ГУГУНАВА. *Неология и неография современного русского языка: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005, s. 9-18. ISBN 5-89349-762-7.

1. **Коли?** – Першим і основним параметром конкретизації є «час». Важливу роль відіграє співвідношення певного періоду з попереднім періодом, тобто неологізмами можемо вважати слова, які існували в конкретний період, але до цього періоду їх ще не було⁴¹. У такий спосіб могли б існувати неологізми різних часових відтинків, але не менш важливим постає питання, як об'єктивно встановити часові межі цих відтинків. Н.Котелова припускає, що точки відліку можуть бути обумовлені ступенем поновлення словникового складу у певний період. У нашій роботі ми обмежуємося тлумачними словниками 2009⁴² та 2016⁴³ року, оскільки це нам допомагає з'ясувати словниковий склад до та після подій Євромайдану.

2. **Де?** – Наступний параметр конкретизації, «мовний простір», керується сферами і жанрами вживання окремих слів, адже часто динаміка лексичного складу мови пов'язана із переходом слів із однієї мовної сфери до іншої⁴⁴. Тому тут важливо себе запитувати, у якому мовному просторі конкретні слова вважаємо новими, а в якому – це є вже давно вживані слова. У нашій роботі мовним простором є сучасна літературна українська мова з усіма її функціональними стилями, у межах яких мігрують слова.

3. **Що нове?** – Третій параметр конкретизації визначає неологізми за типом мовної одиниці і акцентує увагу на тому, що не лише слово, але і сполучення слів може мати нове значення, нову форму, або одночасно і те і інше. Ми у своїй роботі зосереджуємося лише на словах, хоча не заперчуємо, що сполучення слів (*небесна сотня*, *Революція Гідності* тощо) – це теж неологізми. Але, оскільки аналіз словосполучень мав би дещо інший характер⁴⁵, ми вирішили аналізувати лише однослівні мовні одиниці.

⁴¹Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов. In: КОТЕЛОВА, Надежда. *Избранные работы*. Санкт-Петербург: Нестор-история, 2005, s. 189-193. ISBN 978-5-4469-0705-2.

⁴² БУСЕЛ, В. Т. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. 7. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2009. ISBN 966-569-013-2.

⁴³ БУСЕЛ, В. Т. *Український тлумачний словник: Тезаурус*. 1. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2016. ISBN 978-966-569-304-8.

⁴⁴Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов. In: КОТЕЛОВА, Надежда. *Избранные работы*. Санкт-Петербург: Нестор-история, 2005, s. 189-193. ISBN 978-5-4469-0705-2.

⁴⁵ Так, деякі мовознавці виділяють неофраземику (науку, яка вивчає багатослівні мовні одиниці) як окрему галузь неології. Наприклад, аналіз багатослівних мовних одиниць полягає у їхньому функціонуванні в тексті, також їхнє виникнення зумовлене різними художніми засобами. Див. ПАШИНСЬКА, Л. М. Неофраземика у сучасному українському публіцистичному тексті. *Мова і*

4) **Якою має бути структура нового слова?** – Як підказує запитання, цей конкретизатор пов'язаний зі структурною новизною слова (див. Структурна теорія на с. 15 нашої роботи). Н. Котелова не вважає, що новими мають бути лише ті слова, у яких повністю нова структура (*неон, газ, кодак*)⁴⁶. Зазвичай сприйняття неологізму як слова з абсолютно новою структурою (йдеться про непохідні слова) відоме зі шкільних підручників. Але такі неологізми вкрай рідкісні, їх зазвичай використовують автори, які пишуть наукову-фантастику, або фентезі і под. Тому неологізмами, услід за Н. Котеловою, можемо також вважати як похідні слова від уже відомого слова-мотиватора, так і відомі раніше слова, які почали вживатися з новим значенням чи з іншим стилістичним забарвленням.

Описані параметри-конкретизатори дали змогу Н. Котеловій наблизитися до визначення поняття *неологізму*, яке ми у своїй роботі беремо за основу. Отже, *«неологізми – це не тільки новотвори (слова, значення слів, висловлення), але також входження – внутрішні та зовнішні запозичення – за часовою лінією (відродження, актуалізація, узуалізація), або (й) локальною (входження з діалектів, усного мовлення, жаргонів, спеціальних мов, інших мов)»*.⁴⁷

Таким чином, відштовхуючись від параметрів-конкретизаторів Н. Котелової та її визначення *неологізму*, ми обрали для свого дослідження ті нові слова, які вживалися в українській мові під час подій Євромайдану і мають не лише нову структуру (*неолексеми*), але й нове семантичне чи стилістичне значення (*неосемеми*).

2.2 Неологізм у колі інших понять неології

Вивчаючи неологію, можна зіткнутися з низкою термінів, які можуть бути як синонімічними, так і зовсім протилежними або ж частково накладатися один на одного. Для кращого розуміння того, яку мовну одиницю варто виокремлювати як *неологізм*, з'ясуємо також значення інших понять неології та їхній взаємозв'язок.

культура [online]. 2011, 14(1), 222-228 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_1_43

⁴⁶ Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов. In: КОТЕЛОВА, Н. *Избранные работы*. Санкт-Петербург: Нестор-история, 2005, s. 192. ISBN 978-5-4469-0705-2.

⁴⁷ Власний переклад з мови оригіналу: Словообразование без образования новых слов?. In: КОТЕЛОВА, Н. *Избранные работы*. Санкт-Петербург: Нестор-история, 2005, s. 252. ISBN 978-5-4469-0705-2.

2.2.1 Інновація, новотвір, неологізм

Інновація, на відміну від **неологізму**, позначає нові явища на всіх рівнях мови (фонетичному, словотвірному, граматичному, лексичному, стилістичному), а **неологізм** – лише нові лексико-семантичні одиниці мови⁴⁸, тобто інновація є ширшим поняттям, ніж неологізм.

Поняття **новотвору** має деякі розгалуження, адже може означати будь-яку **інновацію** на різних рівнях мови, або також **неологізм**, який створюється словотвірним способом⁴⁹. Тобто поняття **інновація** і **новотвір** певною мірою синонімічні, а відношення між ними і **неологізмом** (у нашому розумінні) можна би було пояснити за допомогою такої схеми:

Схема 1

Цікаво, що українські мовознавці зазвичай використовують терміни **лексична інновація** та **неолексема** як синонім до **неологізму**. Як різновиди **неологізму** виділяють **новотвір** (нові похідні слова), **неозапозичення** (нові запозичення іншомовного походження) та **неосемантизми** (нові значення)⁵⁰. Також тут варто зазначити, що термін **лексико-словотвірні інновації**, який використовує А. Нелюба, вживається для тих нових слів, які виникли в українській мові внаслідок префіксації, суфіксації, конфіксації, постфіксації, уламкоскладання, утинання, контамінації, приєднання, складання⁵¹тощо.⁵² Тобто, лексико-словотвірні інновації – це слова, які утворилися морфологічним способом творення.

⁴⁸ MARTINCOVÁ, O. *Problematika neologismů v současné spisovné češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1983, s. 11. ISBN

⁴⁹ ПОПОВА, Т. В., РАЦИБУРСКАЯ, Л. В., ГУГУНАВА, Д. В. *Неология и неография современного русского языка: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005, s. 8. ISBN 5-89349-762-7.

⁵⁰ КЛИМЕНКО, Н. Ф., КАРПІЛОВСЬКА, Є. А., КИСЛЮК, Л. П. *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008, s.12. ISBN 978-966-489-009-7.

⁵¹ Оскільки спосіб словотвору не є основною метою нашої роботи, ми не будемо детально пояснювати ці процеси. Способи словотвору загалом розглянуто на с. 22-24.

⁵² НЕЛЮБА, А. *Словотворчість незалежної України (1991-2011): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2012 [cit. 2018-07-07]. s. 3-4. ISBN 978-966-1630-13-9. Dostupné z: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/neluba/neluba_slk_slovotvor.pdf

2.2.2 Неологізм, okazіоналізм, індивідуально-авторський неологізм, потенційне слово

З диференціацією вказаних у назві цього пункту понять ситуація значно складніша, адже існує більше поглядів⁵³ на те, чи важливо розглядати ці поняття як різні, чи це частина одного цілого, тобто нового слова. Тому спробуємо провести власний огляд цих понять, застосовуючи параметри-конкретизатори Н. Котелової для визначення неологізму⁵⁴.

Параметри-конкретизатори	час	простір	тип мовної одиниці	структура
Терміни				
неологізм	конкретний відтинок часу, підлягає старінню і кодифікації	мова, мовлення	будь-який	будь-яка
оказіоналізм	не залежний від часу, не підлягає старінню і кодифікації	мовлення	будь-який	будь-яка
індивідуально-авторський неологізм	не залежний від часу, не підлягає старінню і кодифікації	мовлення	будь-який	будь-яка
потенційне слово	не залежний	може, але	слово	слова, які

⁵³Оскільки диференціація вище згаданих термінів не є основною метою нашої роботи, тому не будемо детально описувати погляди мовознавців щодо цього. Свої висновки робимо на матеріалі двох досліджень, у яких йдеться про розмежування цих понять (див.: КОЛОЇЗ, Ж. В. До питання про диференціацію основних понять неології. *Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки* [online]. 2002, (3), 78-83 [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/2776.pdf>; ЛОПАТИН, В. *Рождение слова: Неологизмы и окказиональные образования*. Москва: Наука, 1973.).

⁵⁴ Про параметри-конкретизатори див. с. 16-17 цієї роботи.

	від часу, не підлягає старінню і кодифікації	не мусить з'явитись у мові чи мовленні		створяться за зразком найбільш поширених словотвірних моделей
--	---	---	--	--

Таб. 1

Як бачимо з Таблиці 1, неологізм, як і потенційне слово, істотно вирізняються з-поміж інших понять. Без терміну *неологізм* неологія не обійдеться, і про нього ми говорили вище, тому зосередимо увагу на понятті *потенційне слово*. Більшість мовознавців сходиться на тому, що потенційні слова – це нові можливі слова, які створені за часто вживаними моделями словотвору без порушення правил і лише чекають ситуації, щоб бути вжитими у мовленнєвому акті. Але чи потрібно говорити про слова, яких власне немає? У цьому запитанні ми зійшлися з думкою Ж. Колоїз, і вважаємо, що не потрібно виокремлювати спеціальний термін на позначення слів, яких ще не існує⁵⁵.

Таблиця 1 також засвідчує, що *оказіоналізми* та *індивідуально-авторські неологізми* за параметрами-конкретизаторами не відрізняються. Єдине, що розрізняє ці поняття – це популярність і авторитет автора: *оказіоналізми* в момент свого виникнення теж мають автора, але цим автором умовно є народ, на відміну від *індивідуально-авторських неологізмів*, які утворені журналістами чи письменниками зі спеціальною стилістичною метою. Т. Попова розглядає *індивідуально-авторські неологізми* як тип *оказіональних слів*⁵⁶, що, на нашу думку, є цілком виправдано.

Найбільш важливою для нашої роботи є диференціація понять *неологізм* та *оказіоналізм*, адже вони відрізняються за параметром часу та мовного простору. Наприклад В. Лопатін протиставляє ці поняття як одиниці мови (*неологізми*) та мовлення (*оказіоналізми*)⁵⁷. Також *оказіоналізми*, на відміну від *неологізмів*, не мають здатності старіти і бути кодифікованими. Оскільки мета нашої роботи полягає у

⁵⁵ КОЛОЇЗ, Ж. В. До питання про диференціацію основних понять неології. *Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки* [online]. 2002, (3), s. 81 [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/2776.pdf>

⁵⁶ ПОПОВА, Т. В., РАЦИБУРСКАЯ, Л. В., ГУГУНАВА, Д. В. *Неология и неогграфия современного русского языка: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005, s. 52. ISBN 5-89349-762-7.

⁵⁷ ЛОПАТИН, В. *Рождение слова: Неологизмы и окказиональные образования*. Москва: Наука, 1973. s. 62-68

прогнозі входження нових слів до активного унормованого словникового складу української літературної мови, okazіоналізми не стали об'єктом нашого подальшого дослідження. Основним критерієм виокремлення (окрім вище згаданих у Таблиці 1) **оказіоналізмів** та **неологізмів** послужив критерій регулярної відтворюваності/невідтворюваності нових слів та значень за період Євромайдану у «Газеті по-українськи». Такі слова, як *Кулявлоб*, *жидобандерівець*, *єврохохол* та ін. у цій праці не було розглянуто як неологізми, оскільки їх або не вживали у конкретному виданні, або ж вони регулярно не відтворювались. Для лексикографічної фіксації слова кількість вживань, безумовно, відіграє важливу роль.⁵⁸

Таким чином, матеріалом для нашого дослідження – власне неологізмами – стали слова, які виникли або актуалізувалися у період Євромайдану і були регулярно відтворювані на сторінках «Газети по-українськи» за період від 21 листопада 2013 року до 22 лютого 2014 року.

2.3 Роль словотвору у виникненні нової лексики

Як стверджує Н. Клименко, новотвори, або словотвірні неологізми, тобто нові слова, що творяться за власними словотвірними зразками, відіграють ключову роль у творенні нової лексики, адже *«саме такі інновації переважають в сучасному українському лексиконі»*⁵⁹.

Лексика Євромайдану не є винятком, адже значну її частину складають неологізми, побудовані за питомими словотвірними моделями сучасної української мови. Тому важливо вказати на основні способи словотворення в українській мові. Як відомо, розрізняємо морфологічний та неморфологічний способи словотворення, детальніше про які див. у Таблиці 2⁶⁰.

	Морфологічний	Безафіксний (усічення флексії,	Наприклад ⁶¹ , <i>співати</i> – <i>спів</i> , <i>потекти</i> – <i>потік</i> тощо.
--	----------------------	--	---

⁵⁸ Див. Теоретические аспекты лексикографического описания неологизмов. In: КОТЕЛОВА, Надежда. *Избранные работы*. Санкт-Петербург: Нестор-история, 2005, s. 262. ISBN 978-5-4469-0705-2.

⁵⁹ КЛИМЕНКО, Н. Ф., КАРПІЛОВСЬКА, Є. А., КИСЛЮК, Л. П. *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008, s.12. ISBN 978-966-489-009-7.

⁶⁰ Таблицю зроблено на основі прочитаного матеріалу, див.: Словотвір. In: ЮЩУК, І. П. *Українська мова: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. Київ: Либідь, 2004, s. 279-283. ISBN 966-06-0284-7; ЧУКІНА, В. *Граматика української мови в таблицях і схемах*. Київ: Логос-М, 2015, s. 48-49. ISBN: 966-509-010-0.

⁶¹ Усі приклади з позначкою, наведені у Таблиці 2, взяті з підручника І. П. Ющука «Українська мова» (2004); ми скористалися наявними в сучасній українській мові словами, а не своїм практичним

С п о с о б и с л		афіксів)	
		Афіксальний (до твірної основи додаємо афікси)	Префіксальний (додавання префікса до твірної основи) – наприклад, <i>ліс – праліс, їхати – під їхати</i> тощо.
			Суфіксальний (додавання суфікса та закінчень до твірної основи, найбільш поширений в українській мові) – наприклад, <i>тьма – тьмянний, перепустити – перепустка</i> тощо.
			Постфіксальний (слова творимо за допомогою дієслівного постфіксу <i>-ся</i> , або <i>-сь, -небудь</i>) – наприклад, <i>вчити – вчитися, який – якийсь</i> тощо.
			Префіксально-суфіксальний (одночасне додавання суфікса і префікса, іноді і постфікса до твірної основи) – наприклад, <i>закордонний, заручитися</i> .
		Складання основ (за допомогою інтерфіксів <i>-о, -е</i> або без них)	Від підрядних словосполучень – наприклад, <i>ходить пішки – пішохід, сині очі – синьоокий</i> тощо.
			Від сурядних словосполучень – наприклад, <i>темний і зелений – темно-зелений, і хліб і сіль –</i>

матеріалом з «Газети по-українськи», оскільки наша картотека не містить таких нових слів, які б можна було навести як приклад для кожного способу словотворення.

О В О Т В О Р е н н я			<i>хліб-сіль</i> тощо.
	Неморфологічні	Абревіація (складання) – складання по-різному усічених основ	частин двох або більше слів – наприклад, <i>завідувач господарства</i> – <i>завгосп</i> тощо. частини і повного слова – наприклад, <i>сільська рада</i> – <i>сільрада</i> тощо. початкових звуків або букв – наприклад, <i>гідроелектростанція</i> – <i>ГЕС</i> (читай: [гес]), <i>Український народний рух</i> – <i>УНР</i> (читай: [уенер]) тощо. комбіновано – наприклад, <i>Демократична партія України</i> – <i>ДемПУ</i> тощо.
		Морфолого-синтаксичний (конверсія) – перехід з однієї частини мови в іншу	Наприклад, <i>майбутнє</i> , <i>вартівий</i> у значенні іменника тощо.
		Лексико-синтаксичний	Зрощення синтаксичного сполучення в одне слово – наприклад, <i>з усіх боків</i> – <i>зусібіч</i> тощо.
			Суміщення – механічне поєднання готових слів – наприклад, <i>інженер-економіст</i> тощо.

		Лексико-семантичний (метафоризація) – переосмислення вже наявних слів	Наприклад, <i>ключ (до дверей)</i> і <i>ключ (журавлиний)</i> тощо.
--	--	--	--

Таб. 2

Способи творення вибраних нами для аналізу неологізмів розглянуто у практичній частині цієї роботи (Розділ 3), де для кожного нового слова описано продуктивність/ непродуктивність моделі, за якою воно було створено.

2.4 Причини виникнення неологізмів

Загальновідомо, що жива мова перебуває у постійному русі та розвитку, оскільки з кожним роком її словниковий склад збільшується. Тому кожен, хто досліджує нові слова перш за все шукає причини їх виникнення. Мовознавці розрізняють два основні чинники поповнення словникового складу будь-якої мови:

1. **Екстралінгвіальні** (позамовні) – це нові явища та реалії, які потребують нових номінацій. Прихильники денотативної теорії відштовхуються саме від таких чинників, забуваючи при цьому про внутрішньомовні зміни. На зовнішні чинники мова зазвичай дуже швидко реагує.

2. **Інтралінгвіальні** (внутрішньомовні) – це перейменування відомих понять, тенденція до мовної економії, прагнення до емоційно-експресивних найменувань, тенденція до узагальнення/диференціації понять і под.⁶²

Вивчаючи проблематику походження і розвитку нової лексики, ми зійшлися з думками С. Волкова та Е. Сенька щодо ключової ролі внутрішньомовних чинників у творенні нових слів. На нашу думку, внутрішньомовні чинники більш послідовні, ніж позамовні, адже виникнення нових реалій – явище не системне. Ми ніколи не можемо передбачити, коли виникне нова реалія і який вплив вона матиме на творення нових слів. Зазвичай виникнення нових слів, зумовлене позамовними чинниками, явиражене. На відміну від цього, нові слова, які виникли під впливом внутрішньомовних чинників не такі помітні, адже їхнє входження в узус відбувається поступово. У кожній конкретній мові постійно є тенденції до мовної економії

⁶² ВОЛКОВ, С., СЕНЬКО, Е. Неологизмы и внутренние стимулы языкового развития. In: КОТЕЛОВА, Н. *Новые слова и словари новых слов*. Ленинград: Наука, 1983, с. 43-58.

(виникнення основоскладань, абревіації), до оригінальності висловлювань (поповнення синонімічного ряду) і под.

Так, на перший погляд, здається, що неологізми Євромайдану зумовлені позамовними чинниками, оскільки події 2013 – 2014 рр. порівняно⁶³ нові для українського суспільства. Проте аналіз вибраних слів показує, що народження багатьох з них зумовлене саме внутрішньомовними чинниками. Такими є, наприклад, нове поєменування наявного у мові поняття (порівняймо: мітингувальник – *протестувальник*, *мітингар*), тенденції до мовної економії (європейська інтеграція – *євроінтеграція*), емоційно-експресивні найменування (патріотів називають *бандерівцями*) тощо. Екстралінгвіальні чинники вплинули на виникнення таких слів як *автомайдан*, *євромайдан*, *тітушки* і под.

Таким чином, під час дослідження неологізмів будь-якої, у тому числі й сучасної української мови, необхідно зважати на обидва чинники поповнення її складу, оскільки обидва є продуктивними і важливими як для розвитку мови, так і для теоретичних студій зокрема при спробі класифікувати неологізми.

2.5 Класифікація неологізмів

Типологія неологізмів цікавить багатьох мовознавців, оскільки допомагає створенню системи і кращому розумінню матеріалу. Неологізми істотно відрізняються один від одного, оскільки їхнє виникнення може бути мотивоване різними чинниками, вони можуть мати різну структуру (одні можуть мати повністю нову структуру і новий обсяг, інші можуть бути похідними від уже відомого слова) тощо. Але, окрім різноманітності творення нових слів, є певна проблема у диференціації понять неології, про яку ми говорили раніше (див. пункт 2.2). Тому класифікувати неологізми за одним критерієм украй важко. Різні мовознавці часто мають власні підходи, у яких спираються на різні аспекти мови.

Т. Попова у підручнику «Неология и неография современного русского языка» наводить як приклад декілька основних класифікацій неологізмів:

- 1) типи неологізмів за видом мовної одиниці;
- 2) типи неологізмів за рівнем новизни мовної одиниці;

⁶³ Порівняно, бо був Майдан 2004 року.

3) типи неологізмів за видом реалії, яку вони позначають;

4) типи неологізмів за способом творення.⁶⁴

Але насправді система класифікації неологізмів доволі складна та заплутана, оскільки залежна від різних теорій. Наприклад О. Мартінцова має три підходи для вивчення неологізмів і щодо цих підходів поділяє неологізми на різні групи. Нам видався цікавим генетичний підхід, який безпосередньо пов'язаний із самою мовною системою. У цьому підході дослідниця зіставляє обсяг і форму, з'ясовуючи, що з цього має ознаку новизни. Таким чином вона виокремлює неологізми, які мають:

1) новий обсяг і нову форму (напр.: *євромайдан*⁶⁵, *автомайданівець*);

2) стара форма і новий обсяг (напр.: *бандерівці*, *майдан*);

3) старий обсяг і нова форма (напр.: *мітингар*, *протестувальник*).⁶⁶

Оскільки наша картотека не налічує великої кількості нових слів, то звернемося до прикладного аспекту, де детальніше розглянемо такі класифікації неологізмів: 1) за видом мовної одиниці; 2) за рівнем новизни мовної одиниці.⁶⁷

За видом мовної одиниці поділяємо неологізми на: однослівні (**неолексеми** і **неосемеми**) та багатослівні (**неофраземи** і **неосемеми**). **Неолексемами** вважаємо слова, які творимо методом запозичення з інших мов (зовнішні запозичення), або будь-яким методом словотворення, за винятком лексико-семантичного (*беркутівець*, *протестувальник* та ін.). **Неофраземи** – це нові фразеологізми, стійкі сполучення слів, які мають семантику ідіом (*золотий унітаз*, *майданівська йолка* та ін.). На відміну від неолексем та неофразем, **неосемеми**, можуть бути як однослівні, так і багатослівні, оскільки це нові значення вже відомих слів і фразеологізмів. Але варто зазначити, що термін **неосемена**, або **неосемантизм**, у східнослов'янських дослідженнях ще не усталився⁶⁸. У нашій роботі аналізуємо **неолексеми** та однослівні **неосемеми**, оскільки аналізи однослівних та багатослівних мовних одиниць мають різний характер: як ми

⁶⁴ ПОПОВА, Т. В., РАЦИБУРСКАЯ, Л. В., ГУГУНАВА, Д. В.. *Неология и неография современного русского языка: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005, s. 43-52. ISBN 5-89349-762-7.

⁶⁵ Тут і далі у цій класифікації приклади наші.

⁶⁶ MARTINCOVÁ, O. *Problematika neologismů v současné spisovné češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1983, s. 35-36.

⁶⁷ Решту класифікацій не розглядаємо детально, оскільки вони або частково перекриваються з переліченими класифікаціями, або не є важливими для нашої роботи.

⁶⁸ КЛИМЕНКО, Н. Ф., КАРПІЛОВСЬКА, Є. А., КИСЛЮК, Л. П. *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008, s.18. ISBN 978-966-489-009-7.

згадували вище, у неології існує окреме відгалуження під назвою *неофраземіка*, тобто дисципліна, яка вивчає неологійні фразеологізми.

Також цікаво зазначити, що українські мовознавці говорять про *неоформанти*, тобто про нові компоненти слова, які можуть бути запозичені (напр. *-ворд**, *інтер-** тощо.), або також неоформантом може бути давно відомий афікс, який має нове словотвірне значення (напр. формант *-чук** – раніше на позначення молодого особи чи істоти, а тепер має іронічне забарвлення).⁶⁹

За рівнем новизни мовної одиниці поділяємо неологізми на: 1) **абсолютні** – до них належать ті слова чи фразеологізми, які до цього не існували в мові. (*антимайдан*, *автомайдан* та ін.); 2) **відносні** – формально це не нові слова у мові. Можемо їх розділити таким чином:

- лексика, що повернулась – тобто слова, які були свого часу застарілі або маловживані, але повернувшись не змінили свого значення (*віче*);
- актуалізована лексика – слова, які вже існували раніше, але повернувшись змінили своє значення (*майдан*, *бандерівці*);
- внутрішні запозичення – слова, або фразеологізми, які переходять з одного стилю мовлення в інший, або з субмови у мову (*віче*, *спецпризначенець*).⁷⁰

Оскільки певна систематизація неологізмів допомагає кращому розумінню матеріалу, то для стрункості і логічного сприйняття нашої роботи будемо розглядати такі гібридні типи неологізмів, як:

- 1) неолексеми (абсолютні неологізми) – однослівні одиниці, яких раніше не існувало в українській мові;
- 2) неосемеми (відносні неологізми) – однослівні одиниці, які існують в українській мові, але змінили своє семантичне чи стилістичне значення.

⁶⁹Там само, s.16-17. * Звідти ж подано і приклади.

⁷⁰ПОПОВА, Т. В., РАЦИБУРСКАЯ, Л. В., ГУГУНАВА, Д. В. *Неология и неография современного русского языка: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005, s. 45-49. ISBN 5-89349-762-7.

3. СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ, СЛОВОТВІРНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ

3.1 Характеристика основних джерел вибраних неологізмів

3.1.1 Газета по-українськи

Як уже було зазначено у «Вступі» бакалаврської роботи, для свого дослідження, ми обрали всеукраїнську суспільно-політичну газету «Газета по-українськи», яка виходить щовівторка та щоп'ятниці. На наш вибір повпливали такі чинники, як: доступність (електронна версія газети зберігається в архіві на веб-сайті gazeta.ua і є доступною для всіх читачів сайту); обсяг (оскільки газета виходить двічі на тиждень, то кількість матеріалу підлягає фізичному опрацюванню, адже більшість електронних газет щоденні та налічують безліч статей); популярність (у рейтингах інтернет-видань, gazeta.ua займала і займає досить високі позиції⁷¹); різнобічна тематика (політика, спорт тощо), «жива» мова та стиль написання.

Незважаючи на те, що газета виходить друком, вона є досить демократичною у відборі лексичних одиниць. Тут можемо наштотуватися на нецензурні слова (*сука*), молодіжний та кримінальний жаргон (*пробити*, *косяки*, *прикид*), експресивно-забарвлену лексику (*тхнути*, *бандюк*, *жирдяйчик*), інтернаціоналізми (*узурпація*, *інаугурація*) та суржик (*йолка*, *бімба*, *папєреднікі*, *скігліті*). Також варто зазначити, що російські цитати чи пряму мову в текстах статей не перекладають, тому паралельно можемо відслідковувати творення неологізмів як в українській, так і російській мовах⁷².

Окрему групу лексики цих текстів творять назви на позначення різних політичних сил чи громадських організацій та їхніх представників (*усовець*, *регіонал*, *свободівець*). На нашу думку, така лексична різноманітність зумовлена великою кількістю публіцистичних жанрів, у яких є багато прямої мови (інтерв'ю, репортаж) та снагою редколегії розширити коло читачів газети.

⁷¹ Рейтинги див. *Bigmir)net: Рейтинг* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: http://top.bigmir.net/show/mass_media/%20http://www.bpress.com.ua/2017/06/09/639/, або ТОП-100 українських онлайн-ЗМІ за охопленням. *Watcher* [online]. [cit. 2017-06-09]. Dostupné z: <http://watcher.com.ua/2016/10/18/top-100-ukrayinskyh-onlayn-zmi-za-ohoplennyam/>

⁷² Наприклад О. Мартінцова каже, що там, де доходить до прямого контакту двох різних мов, виникає вплив однієї мови, це може вести до тенденцій синхронізації структур тих мов. Див. MARTINCOVÁ, O. *Problematika neologismů v současné spisovné češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1983. s. 26

Варто зазначити, що поза нашим дослідженням залишилися такі нові слова, які утворені від: а) власних назв різних організацій і позначають членів цих організацій (наприклад, *УДАР* – *ударівець*, *Свобода* – *свободівець*), б) нові власні назви (*Правий сектор*, *Яник* і под.), оскільки мало ймовірно, що ці слова будуть зафіксовані словниками, як одиниці активного складу української мови. Очевидно, що з часом вони так і залишаться на рівні історичних реалій, які з мовознавчого погляду не є неологізмами. Винятком є слово *беркут* (а також решта похідних від нього слів), яке походить від власної назви загону спеціального призначення «Беркут» і за своєю сутністю мало би позначати члена/членів цієї організації. Проте дослідження значення і функції цього слова показало, що воно вживалось як загальна назва на позначення різних загонів цього типу та мало негативну конотацію (див. Словник). Також від власних назв походять такі слова, як *донецькі* (Донецьк), *бандерівці* (Бандера), *тітушки* (Тітушко), але вони мають дещо складнішу історію виникнення, використання і подальшого розвитку (див. про це в аналізі цих слів).

Щодо використання нових слів, то відбувається певна фільтрація їх, адже газета виходить двічі на тиждень, тому не виникає потреби у спонтанній номінації. За нашими спостереженнями, у цю газету, зазвичай, входять ті нові слова, які певною мірою засвоїлись українським суспільством, а також значення яких легко зрозуміти (напр., неологізм *єврореволюція*, okazіоналізм *антиєвроінтегратор*). Також порівняно невеликою тут є кількість неологізмів з чітко вираженим негативним експресивно-емоційним забарвленням.

На основі видання «Газета по-українськи» ми виконали такі завдання:

- 1) за критеріями Н. Котелової і її визначенням неологізму вибрали неологізми, які семантично⁷³ пов'язані з подією Євромайдану;
- 2) визначили їхню кількість вживань, щоб відокремити від okazіоналізму;
- 3) на основі контекстів з'ясували нове значення та стилістичне забарвлення вибраних неологізмів, уклавши «Малий словник неологізмів Євромайдану» (див. с. 70);

⁷³ Було створено умовні групи-класифікатори: 1) позначення осіб («за майдан» - *євромайданівець*; «проти майдану» - *беркутівець*; нейтральні позначення осіб, які брали участь у мітингах – *протестувальник*; інших осіб, причетних якимось чином до подій Євромайдану - *тушки*); 2) позначення суспільно-політичних реалій та процесів, пов'язаних із подіями Євромайдану (*автомайдан*, *євроінтеграція*); 3) відношення до реалій, пов'язаних із подіями Євромайдану (*протестний*); 4) дії пов'язані із подіями Євромайдану (таких не виявили).

4) створили статистичні дані за кожен місяць, коли велись спостереження – це може, але не мусить, допомогти визначити час виникнення неологізму, також допоможе з'ясувати наскільки послідовним було вживання конкретного неологізму.

3.1.2. Словники

Для свого дослідження ми обрали такі нормативні тлумачні словники, як: «Словник української мови» в 11-ти томах (1970 – 1980 рр.), «Великий тлумачний словник» (2005), «Великий тлумачний словник» (2009), «Український тлумачний словник: Тезаурус» (2016).

Врахувавши недоліки лексикографічної теорії (див. ст. 14-15), для своєї роботи ми вирішили обрати найбільш доступну для нас кількість різних лексичних словників, щоб якнайкраще простежити реальну ситуацію словникового складу сучасної української мови. «Словник української мови» (1970 – 1980 рр.) донині залишається найбільш обсяжним і ґрунтовним словником такого типу. На його основі було укладено решту вибраних для роботи однотомних тлумачних словників (ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16), які його доповнюють актуальними словами та значеннями, відкидаючи застарілу чи іншу лексику⁷⁴. Попри найбільшу значимість і якість одинадцятитомного академічного словника, важливими для нашої роботи є тлумачні словники ВТС-2009 та УТС-Т-2016 року, оскільки саме часові межі їхнього укладання допомагають нам з'ясувати словниковий склад до та після подій Євромайдану (див. про обраний нами конкретизатор «час» на с. 16 нашої роботи); а також – ВТС-2005, який дає змогу цілісного зображення словникового складу української і прослідковування зміни значень та стилістичних ремарок вибраних неосемем, порівняно з одинадцятитомним тлумачним словником. Отже, завдяки тлумачним словникам з'ясовуємо: 1) чи вибране слово є неологізмом (за критеріями визначення неологізму Н. Котелової); 2) якщо так, то про який тип неологізму йдеться – неосемема (зафіксована в словнику), неолексема (незафіксована в словнику).

Також для свого аналізу ми обрали словники лексико-словотвірних інновацій, укладені під керівництвом А. Нелюби: «Словотворчість незалежної України» (1991-2011), «Лексикоко-словотвірні інновації» (2012 – 2013 рр.), «Лексико-словотвірні інновації» (2014), «Лексико-словотвірні інновації» (2015 – 2016 рр.). У цих словниках відображені неологізми та okazіоналізми, які виникли внаслідок морфологічного

⁷⁴ Наприклад, у УТС-Т-16 було відкинуто діалектний матеріал. див. *Український тлумачний словник: Тезаурус*. 1. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2016. s. III, ISBN 978-966-569-304-8.

способу творення. Отже, в таких словниках можемо відслідковувати лише ті неолексеми, які виникли внаслідок морфологічного способу творення, а також – словотвірні основи вибраних неологізмів.

Словники лексико-словотвірних інноваційдали нам змогу: 1) створити словотвірні гнізда, до яких входять слова-основи вибраних нами неологізмів; 2) з'ясувати, скільки кожне слово-основа має дериватів; 3) порівняти загальну ситуацію у словниках лексико-словотвірних інновацій (різні джерела і довший період часу) з реальною ситуацією у межах «Газети по-українськи» (за три місяці Майдану); 4) простежити час виникнення неологізму (тут варто зазначити, що фіксація неологізму у словниках лексико-словотвірних інновацій А. Нелюби може, але не мусить підтвердити цей час).

3.1.3 Характеристика відбору неологізмів та підготовка до аналізу

Одне із завдань нашого дослідження полягає у відборі неологізмів з у періодичному виданні «Газета по-українськи» за період подій Євромайдану. Оскільки об'єктом нашої роботи є неологізми, тісно пов'язані з подією Євромайдану, то, окрім параметрів-конкретизаторів Н. Котелової, ми керувались семантичним критерієм, створивши такі умовні групи-класифікатори:

- 1) позначення суспільно-політичних реалій та процесів, пов'язаних із подіями Євромайдану (*автомайдан, антимайдан, віче, євромайдан, євроінтеграція, єврореволюція, майдан*);
- 2) позначення осіб («за майдан» - *автомайданівець, бандерівці, євромайданівець, майданівець, самооборонець*; «проти майдану» - *беркут, беркутівець, беркутня, беркутята, донецькі, силовик, спецпризначенець, тітушки, тушки*; нейтральні позначення осіб, які брали участь у мітингах – *мітингар, мітингуючий, протестувальник, протестуючий*);
- 3) відношення до реалій, пов'язаних із подіями Євромайдану (*євроінтеграційний, майданівський, майданний, протестний*);

Для відокремлення неологізмів від okazіоналізмів і ми застосували статистичний критерій. Як було сказано вище (див. ст. 31), видання «Газета по-українськи» не виходить щодня, тому туди потрапляють відбрані нові слова. Отже, якщо нове слово вживалось більше ніж один раз у різних статтях та різними авторами, ми його вважали

неологізмом⁷⁵. За період подій Євромайдану ми нарахували таку кількість вживань вибраних неологізмів⁷⁶⁷⁷: *майдан* (1561), *беркут* (246), *євромайдан* (186), *беркутівець* (163), *протестувальник* (126), *силовик* (98), *тітушки* (87), *автомайдан* (71), *євроінтеграція* (63), *віче* (55), *майданівець* (42), *автомайданівець* (39), *антимайдан* (36), *мітингар* (32), *спецпризначенець* (25), *протестний* (22), *самооборонець* (22), *донецькі* (ім.) (13), *євроінтеграційний* (10), *майданівський* (7), *беркутня* (5), *майданний* (5), *протестуючий* (5), *євромайданівець* (4), *єврореволюція* (4), *бандерівці* (3), *мітингуючий* (3), *тушка* (3), *беркутята* (2).⁷⁸

Для подальшого семантичного, стилістичного та словотвірного аналізу неологізмів важливо визначити тип неологізму: неолексема чи неосемема. Для цього ми з'ясували зафіксованість/незафіксованість вибраних нами для аналізу слів у тлумачних словниках (СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009). Зафіксованість слова в УТС-Т-16 дало нам змогу з'ясувати, який з вибраних неологізмів на сьогодні вже є кодифікований і як розвинулося його значення.

Дату фіксації окремих неологізмів (тобто тих, які утворенні внаслідок морфологічного способу творення), ми спробували визначити за словниками лексико-словотвірних інновацій (СНУ-1991-2011, ЛСІ-2012-13, ЛСІ-2014, ЛСІ-2015-16). За цими ж словниками простежили за словотвірними можливостями/неможливостями основ вибраних неологізмів.

⁷⁵ Ми усвідомлюємо, що такі методи відбору не зовсім коректні, хоча й відповідають теорії про різницю між неологізмом та okazіоналізмом. Тому наголошуємо, що така статистика існує лише в межах «Газети по-українськи», а поза її межами може радикально відрізнятись. Як показала практика, процес відбору неологічної лексики, зокрема на прикладі текстів ЗМІ, є доволі складний. Наприклад, слово *беркутята* в «Газеті по-українськи» вживалось лише 2 рази в різних статтях за період Євромайдану, а слово *антимайданівець* було вжито 5 разів, але у одній і тій самій статті. Тобто це означає, що слово *беркутята* ми вважаємо неологізмом, а слово *антимайданівець* - ні, хоча розуміємо, що тексти іншого видання могли б показати абсолютно протилежну ситуацію.

⁷⁶ У дужках кількість вживань за період Євромайдану; впорядковано від найбільшої до найменшої кількості вживань.

⁷⁷ Враховано всі відтінки значень вибраних неологізмів.

⁷⁸ Для детальнішого огляду кількості вживань див. Граф. схеми на с. 88.

Для кращої наочності і розуміння матеріалу створено таку таблицю:

Словник	СУМ-	ВТС-	ВТС-	УТС-	СНУ-	ЛСІ-	ЛСІ-	ЛСІ-
Слово	11	2005	2009	Т-16	1991-	2012-	2014	2015-
<i>Автомайдан</i>	-	-	-	-	+	+	*	-
<i>Автомайданівець</i>	-	-	-	-	-	+	*	-
<i>Антимайдан</i>	-	-	-	-	-	+	*	*
<i>Бандерівець</i>	-	+	-	+	-	-	*	*
<i>Беркут</i>	+	+	+	+	*	-	*	-
<i>Беркутівець</i>	-	-	-	-	+	-	*	-
<i>Беркутня</i>	-	-	-	-	-	-	+	-
<i>Беркутята</i>	-	-	-	-	+	-	-	-
<i>Віче</i>	+	+	+	+	-	*	-	-
<i>Донецькі</i>	-	+	-	-	*	*	-	-
<i>Євромайдан</i>	-	-	-	-	-	+	*	*
<i>Євромайданівець</i>	-	-	-	-	-	+	*	-
<i>Євроінтеграція</i>	-	-	-	-	+	*	*	*
<i>Євроінтеграційний</i>	-	-	-	-	-	+	*	*
<i>Єврореволюція</i>	-	-	-	-	-	*	-	-
<i>Майдан</i>	+	+	+	+	*	*	*	*
<i>Майданівець</i>	-	-	-	-	*	*	*	*
<i>Майданівський</i>	-	-	-	-	+	*	*	*
<i>Майданний</i>	+	+	+	-	*	*	*	*
<i>Мітингар</i>	-	-	-	-	+	-	-	-
<i>Мітингуючий</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Протестувальник</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Протестуючий</i>	+	-	+	-	-	-	-	-
<i>Самооборонець</i>	-	-	-	-	-	-	+	-
<i>Силовик</i>	-	+	+	+	+	-	-	-
<i>Спецпризначенець</i>	-	-	-	-	+	-	-	*
<i>Тітушка</i>	-	-	-	-	-	-	*	*
<i>Тушка</i>	+	+	+	+	*	*	-	*

Таб. 3 Умовні позначення: - незафіксовано (або не має спільної основи з зафіксованим словом), + зафіксовано; * має спільну основу з зафіксованим словом.

Отже, з таблиці 3 розуміємо, що у подальшому аналізі необхіднорозглянути всі зафіксовані значення таких вибраних слів: *бандерівці*, *беркут*, *віче*, *майдан*, *майданний*,

протестуючий, тушка. А в таких вибраних словах, як *віче, майдан, силовик, тушка*, варто з'ясувати, чи на сьогодні вони є неологізмами чи це вже кодифіковані слова (йдеться про кодифікацію тих нових значень, які ми зафіксували у «Газеті по-українськи»).

Для подальшого аналізу ми порівняли, які з вибраних неологізмів було зафіксовано у словниках лексико-словотвірних інновацій, а які з них лише мали спільну основу зі словами-гаслами словникових статей. Завдяки такому порівнянню, можемо зробити припущення, коли виникли окремі вибрані неологізми, а також, з'ясувати, які з них давно існують в українській мові. Отже, за словниками лексико-словотвірних інновацій до неологізмів, які виникли приблизно в період Євромайдану, могли б належати такі нові слова: *автомайдан, автомайданівець, антимайдан, євромайдан, євромайданівець, євроінтеграційний, беркутня, віче, тітушка* (останні два тому, що до цього періоду не утворювали дериватів). До неологізмів давнішого періоду належать слова *беркутівець, беркутята, євроінтеграція, майданівський, мітингар, силовик, спецпризначенець*, а також *тушка, майданний, майдан* тощо (останні три тому, що утворювали деривати задовго до Євромайдану). Як бачимо з таблиці 3, наприклад, слово *автомайдан* належить до різних періодів, тому, щоб пояснити таке явище потрібно провести аналіз окремих слів.

3.2 Аналіз вибраних неологізмів

3.2.1 Аналіз основи *бандерів*⁷⁹

1. Семантичне та стилістичне значення

Слово *бандерівці* було зафіксоване двома тлумачними словниками (ВТС-2005, УТС-Т-16)⁸⁰ з одним значенням, а саме: «учасники військово-політичних формувань в Західній Україні в 1942-1954 рр.». Але досліджуючи статті «Газети по-українськи», розуміємо, що там йдеться зовсім не про бандерівців 1942-1954 рр., а про осіб, які є вихідцями із Західної України і які є патріотично налаштовані: *"Ми покажемо тим бандерівцям", а ми собі не можемо дозволити сказати: "Ми покажемо тим донецьким"; Пустили плітку, що зі Львова й Тернополя їдуть 300 "бандерівців"*

⁷⁹ Окрім аналізованого слова, нами також було зафіксовано слова *бандерівський* та *бандеристат* але вони не мали регулярної відтворюваності у «Газеті по-українськи». Також у цій газеті ми зауважили прислівник російською мовою *по-бандеровски*.

⁸⁰ Будемо вважати, що слово *бандерівець* не увійшло у СУМ-11 з політичних причин, адже словник створювався у радянські часи, а от у ВТС-2009 воно було, на наш погляд, пропущено без вагомих причин.

штурмувати приміщення; Бо він — львів'янин, "бандерівець". Як бачимо, у кожному контексті слово вживалось у лапках, а це означає, що воно має експресивно-емоційне забарвлення. Оскільки наведені контексти були вирвані із прямої мови, то слово *бандерівець* тут належить до розмовного стилю.

Що стосується емоційно-експресивного забарвлення, то воно часто змінюється, може бути як негативним, так і позитивним; це залежить від історичних знань та політичних уподобань мовця, і інколи без широкого контексту експресивне значення слова *бандерівець* важко зрозуміти.

2. Словотвірний аналіз

Оскільки йдеться про неосемантизм, то не будемо говорити про словотвірний аналіз як такий, а лише для ілюстрації словотвірних моделей пригадаємо, як було створено слово *бандерівець*. Отже, слово утворене від власної назви Бандера шляхом процесу метафоризації (лексико-синтаксичний спосіб творення слів) та узагальнення основи *бандер-* і з додаванням суфікса *-івець* (суфіксальний спосіб творення слів), який є досить продуктивним в сучасній українській мові для творення загальних назв на позначення осіб.

Далі форма множини *бандерівці* набула нового, ширшого значення внаслідок тієї ж метафоризації і, таким чином, розширила семантичний обсяг слова *бандерівець*.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Як бачимо з текстів, слово *бандерівець* лише три рази вживалось у період подій Євромайдану і лише з одним новим значенням (див. МСНЄ, с. 71). Але у таблиці 3 бачимо, що у словниках лексичних інновацій (ЛСІ-2014 та ЛСІ-2015-16) воно мало спільну основу (або тільки корінь) із іншими словами. Тобто, це говорить про продуктивність аналізованої основи у 2014-2016 роках.

У 2014 році у «Словнику лексико-словотвірних інновацій» (ЛСІ-2014) було зафіксовано 22 деривати від слова *бандерівець*, при чому в цих словах стерлось значення вихідця-патріота із Західної України, а саме слово набуло ще ширшого значення — на позначення особи, яка діє в інтересах України та є противником російської політики, напр.: *Є Росія, а є бандерівці: афробандерівці, америкобандерівці, японобандерівці, ірландобандерівці* (Файні новини з Майклом Щуром (АСОА), 22,5/14);

“Москвобандерівці” на марші⁸¹ (назва статті) (УМ-і, 39/14). Наприклад, інші деривати слова *бандерівець* ілюструють іронічне значення, хоча утворені за подібними моделями, *американобандерівці*, *ірландобандерівці* і под.: *Це жидобандерівці – потворне революційно-етнічне новоутворення, що, трясучи пейсами по вишиванках, загрожує усім російськомовним мешканцям одної шостої суші – від Москви до самих до окраїн* (ПіК-і, 12.04.14)⁸². У 2015-2016 рр. було зафіксовано вже лише 3 деривати від слова-основи *бандерівець*.

Отже, порівнюючи ситуацію з функціонуванням основи *бандерів-* у «Газеті по-Українськи» та фіксацію її у словниках «Лексико-словотвірних інновацій», можемо зробити такий висновок: реальна кількість вживань у «Газеті по-українськи» була не значною, але послідовною: кожного місяця по одному разу (див. Граф. схема 1а, ст. 88). Окрім того, було важко за контекстами розрізнити конотацію слова. У словниках «Лексико-словотвірних інновацій» (ЛСІ-2014 та ЛСІ-2015-16) слово *бандерівець* мало порівняно велику кількість дериватів⁸³, зокрема у 2014 році, коли відбулась суспільно-політична подія під назвою Євромайдан. Проаналізувавши контексти з цих словників, ми з'ясували, що, як не дивно, розвивалось переважно іронічно-позитивне значення цього слова.

Взявши до уваги результати аналізу, можемо сказати, що нове значення слова *бандерівець* має всі шанси увійти у тлумачні словники української мови, але зі стилістичними ремарками експресивно-емоційне, розмовне.

3.2.2 Аналіз слова-основи *беркут*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слово *беркут* було у всіх тлумачних словниках (СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16), на основі яких ми відмежували неосемему від неолексеми, та мало таке значення: «Великий хижий птах з породи орлів, який має темно-буре оперення». У статтях «Газети по-українськи» використовували це слово з іншим значенням, а саме як

⁸¹ Йдеться про «Марш Миру» у Москві, проти влади Путіна та на підтримку України.

⁸² Контексту взятий з СЛІ-2014, див. за словниковою статтею «жидобандерівець», НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2014): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2015 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-27-6. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii/

⁸³ Див. с. 77-78.

“загальна назва учасників загону спеціального призначення «Беркут»⁸⁴, які силою розганяли мітингувальників”.

Щодо стилістичного значення, то слово-основа *беркут* у текстах «Газети по-українськи» зазвичай мало негативну конотацію: *Літня жінка в рожевій куртці починає плакати, коли бачить, як "Беркут" б'є людей 30 листопада.* (ГПУ 24.12.2013); *Тут підбіг чоловік, "беркутівець" і його вдарив.* (ГПУ 21.01.2014); *Його "беркутня" побила.* (ГПУ 04.02.2014). Цікаво, що навіть демінутив *беркутята* мало чітко виражене негативне експресивно-емоційне забарвлення. З основою *беркут*- ми зафіксували такі неолексеми: *беркутівець, беркутня, беркутята* (значення див. МСНЄ, с. 71-72).

2. Словотвірний аналіз

Нове значення слова *беркут* було утворено неморфологічним способом творення слів: спочатку внаслідок метафоризації було створено власну назву спеціального підрозділу міліції, «Беркут»⁸⁵, яка пізніше перейшла у загальну назву.

Решта похідних слів від слова *беркут*, таких, як *беркутівець, беркутня, беркутята*, утворились суфіксальним способом творення. Отже, *беркутівець* (так само як і *бандерівець*) було утворено за допомогою суфікса *-івець*, який є продуктивним для творення іменників, що позначають осіб за родом їх діяльності. Суфікс *-ат(-ят)*, який послуговував для творення слова *беркутята*, є формантом суб'єктивної позитивної оцінки, за допомогою якого зазвичай творимо іменники середнього роду на позначення малих осіб. У нашому випадку слово *беркутята* має негативне забарвлення, а категорія зменшеності вживається іронічно та вказує на боягузтво: *А "беркутята" ховаються за ними* (ГПУ 07.02.2014). Слово *беркутня* утворилось за допомогою суфікса *-н(я)*, який є продуктивним для позначення сукупності істот (збірних іменників) і, як правило, має негативне значення: *комашня* - нейтральне *комахи*, *собачня* - *собаки* і под.

2. Статистичні показники та розвиток слова

Перш ніж розглянути статистичні показники, ми б хотіли звернути увагу, що слово *беркут* здебільшого вживалось у «Газеті по-українськи» в лапках і з великої букви⁸⁶, хоча з контекстів випливало що не йдеться про власну назву, а про загальну.

⁸⁴ Про розвиток значення цього слова дивись пункт 3 цього аналізу.

⁸⁵Беркут (спецпідрозділ). Вікіпедія: Вільна енциклопедія [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: <https://uk.wikipedia.org/>

⁸⁶ Таким чином, може йтися лише про художній засіб – метонімію. Наприклад було порівняно мало випадків у «Газеті по-українськи», де чітко було видно, що йдеться про власну назву. Хоча у СЛІ-1991-2011 було зафіксоване слово *беркутівець*, його мотиватором було слово *беркут*, написане з малої букви.

Ми зафіксували лише одне написання слова *беркут* з малої букви, де воно мало форму множини: *То свинство зі сторони опозиції заявляти, що всі, хто бився з "беркутами", — провокатори.*⁸⁷ (ГпУ 20.12.2013).

Також ми вагалися, чи варто розглядати у нашій роботі слово *беркутівець*. Адже, ми вирішили, що не будемо розглядати загальні назви, які утворилися від власних назв організацій (див. с. 29). Але, проаналізувавши контексти вживання слова-основи *беркут* у «Газеті по-українськи», ми дійшли висновку, що це слово-основа не лише пов'язане із загоном спеціального призначення «Беркут», але й позначає сукупність осіб (або особи у випадку *беркутівець*), які підконтрольні владі і з легкістю виконують її не завжди законні накази. Наприклад, у статті з назвою «Із Гаврилюка знущалися працівники "Ягуару"» далі написано наступне: *Гаврилюк намагався допомогти контуженому гранатою майданівцю. "Беркутівці" схопили його* (ГпУ лютий); *Переодягають своїх охоронців у форму "Беркута"* (ГпУ лютий). Тобто це означає, що *беркутівцями* також називали членів інших підрозділів, які обороняли злочинну владу.

За частотою вживань у «Газеті по-українськи», слово *беркут* мало третє місце після слів *майдан* та *євромайдан* (порівн. Граф. схема 2 і Граф. схема 3а, с. 89). Але ця частота вживань є відносною, адже ми не можемо сказати, де йшлося про неологізм, а де – про художній засіб метонімію. Слово *беркутівець* щодо інших слів мало високі показники та майже однакову кількість вживань за окремий місяць. Зі словом *беркут* ситуація була дещо іншою: попри його регулярність відтворення та високі показники, кількість його вживань з кожним місяцем зменшувалась. Слова *беркутня* (5 разів) та *беркутята* (2 рази) мали малу кількість вживань.

Зрозуміло, що слово *беркут* не було зафіксоване у словниках лексико-словотвірних інновацій, але з його основою було утворено 13 похідних слів⁸⁸ (див. СМО, с. 78-79), більшість з них була зафіксована ЛСІ-2014, тобто в рік Євромайдану. Слово *беркутівець* утворило лише один дериват. Слово *беркутівець* було зафіксоване у СНУ-1991-2011, тобто ще задовго до подій Євромайдану, але на той час воно мало значення «особа-працівник міліції спецпідрозділу «Беркут» та було нейтральним. Але з

Що стосується правопису нових слів, то він зовсім не усталений: зауважуємо також і різне написання, наприклад, слова *майдан* – *Майдан*.

⁸⁷ Порівн. написання: *Якщо тут перескочити по гаражах і перелізти через бетонну стіну, можна потрапити до "Беркутів", — на засніженому даху напроти арки видно багато слідів.* (ГпУ 28.01.2014)

⁸⁸ Ми зафіксували такі деривати, *беркутушка*, *беркутівський*, які в нашому матеріалі були вжиті лише по одному разу.

часом та розвитком подій на Євромайдані слово набувало негативної конотації серед прихильників Євромайдану.

За нашими спостереженнями, цікавою видалась саме негативна конотація слова *беркут*. В українській культурі є типово, коли тварини асоціюються з властивостями людей (лисиця – хитра, осел – тупий, зозуля – безвідповідальна мама тощо). На нашу думку, через події на Євромайдані для багатьох українців слово *беркут*⁸⁹ буде асоціюватися з жорстокістю, підлістю та боягузством. На підтвердження цього варто сказати, що у «Газеті по-Українськи» було цитовано вірш Івана Франка «Беркут»; і хоча там не могло йтися про *беркута* як про працівника спецпідрозділу «Беркут», але люди по-новому розуміли натяк-підтекст вірша, через який і виявляли своє негативне ставлення до спецпідрозділу, адже вірш починався такими словами: *«Я не люблю тебе, ненавиджу, беркуте! За те, що в груді ти ховаєш серце люте. За те, що кров ти п'єш. На низьких і слабих з погордою глядиш, хоч сам живеш із них.»* (ГпУ 31.01.2014). Виявом народної творчості, яка підтверджує нашу думку про негативні асоціації, є такий приклад: *Кажуть, беркут птаха горда, має гарне пір'я, Гнати сраною мітлою з нашого подвір'я* (ГпУ 24.12.2013).

Наш аналіз дозволяє зробити такий висновок: слово-основа *беркут* найбільше розвивалось під час суспільно-політичних подій 2013-2014 рр., про що свідчить велика кількість вживань у «Газеті по-українськи»; також за цей період було зафіксовано найбільше дериватів з основою *беркут*-. Після 2014 року слово не утворило жодних похідних слів (після подій Євромайдану було розформовано підрозділ «Беркут»).

Але попри те, що слово було популярне лише короткий період, воно залишило слід в українській мові. І навіть, якщо воно не має шансів бути кодифікованим із запропонованим нами значенням, на нашу думку, при нагоді воно матиме шанс актуалізуватись та зможе використовуватись, наприклад, у порівняльних зворотах, оскільки має виражену асоціацію з жорстокістю.

⁸⁹ У російських контекстах «Газети по-українськи» слово *беркут* має позитивну конотацію.

3.2.3 Аналіз слова-основи *віче*

1. Семантичне та стилістичне значення

Як бачимо у таблиці 3, слово *віче* було зафіксоване всіма чотирма тлумачними словниками (СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16). У СУМ-11 та ВТС-2005) з однаковими значеннями, а саме: 1. У давній Русі — народні збори, що були вищим органом влади в деяких містах.; 2. *зах., заст.* Масові збори населення; мітинг. З цього, розуміємо, що перше значення стосується конкретного історичного періоду (тобто, є історизмом), а друге вживається як локалізм, або як застаріле. В УТС-Т-16 зафіксовано лише перше із наведених значень. У ВТС-2009 слово *віче* має подібні значення, але відмінні стилістичні ремарки: 1. У Русі X-XV ст. — збори громадян для розв'язання громадських справ, а також місце таких зборів. 2. *висок.* Всенародні збори або масовий сход населення (друге значення тут переорієнтоване на високі стилі мовлення).

Аналізуючи статті у «Газеті по-українськи», ми виявили подібні значення слова *віче* до тих, які зафіксовані у словниках, але відмінністю є те, що значення слова *віче* у цій газеті: 1) не стосувалося Київської Русі; 2) не використовувалось як західне, застаріле чи у високому стилі мовлення. Отже, у статтях «Газети по-українськи» слово *віче* було загальновідоме і мало таке значення: “масові збори на міській площі, для вирішення суспільно-політичних питань”. Наприклад: *На 15 грудня опозиція запланувала четверте всеукраїнське віче.* (ГпУ 13.12.2013). Мовці Майдану вживали слово *віче* у звичайних мовленнєвих ситуаціях, не надаючи слову жодних експресивно-емоційних відтінків: «— Стоїмо два місяці, по 120 тисяч на кожному віче, не наступаючи друг друга на ноги.» (ГпУ 24.01.2014).

Оскільки слово має давнє походження та є неосемантизмом (тобто немає нової форми), то дозволимо собі пропустити пункт словотвірного аналізу.

2. Статистичні показники та розвиток слова

Слово *віче* у «Газеті по-українськи» вживалося систематично (див. Граф. схема 2, с. 89). Порівнюючи статистичні показники решти вибраних нами неологізмів (за винятком *майдану*, яке істотно відрізнялось високою кількістю вживань від інших неологізмів), можемо стверджувати, що кількість вживань слова *віче* була середньою, а саме 55 разів протягом подій Євромайдану. Слово упродовж цього періоду не виявляло жодних змін у значенні, часто супроводжувалось прикметниками: *всенародне, всеукраїнське, народне, рідше недільне.*

Як слово-мотиватор *віче* було зафіксоване у ЛСІ-2012-2013, де послужило твірною основою до слова *євровіче*.⁹⁰ У решті словників лексико-словотвірних інновацій слово-основа *віче* не зафіксована.

Отже, роблячи підсумки спостережень, можемо сказати, що слово *віче* не набуло високої популярності серед мовців, хоча втратило вузькі значення та стало загальновідомим серед українців. Можливо, причиною того стало його давнє походження або короткотермінова актуальність реалії, яку воно позначало. На нашу думку, слово не увійде до активного вжитку, але у наступних словниках воно могло би бути подане без стилістичних ремарок (західне, застаріле, високого стилю).

3.2.4 Аналіз слова-основи *донецьк(ий)*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слово *донецький* є зафіксоване ВТС-2005 (див. Таб. 3, с. 33) зі значенням: «прикм. до Донецьк».⁹¹ Але ми виявили, що слово *донецький* вживалось у статтях «Газети по-Українськи» як іменник і мало значення: «вихідці з Донецька, які мають вплив у владі» (див. МСНЄ, с. 72).

Що стосується стилістичного значення, то у періодиці «Газета по-українськи», слово *донецькі* зазвичай вживалось у прямій мові та мало експресивно-емоційне забарвлення.

2. Словотвірний аналіз

Слово *донецький*, як іменник виникло внаслідок конверсії, але часткова зміна значення відбулась завдяки метафоризації⁹².

3. Статистичні показники та розвиток слова

За період Євромайдану слово *донецький* (у значенні, зафіксованому у нашому МСНЄ, див. с. 72) у «Газеті по-українськи» було вжито 13 разів, з того лише 1 раз у однині. Найбільшу кількість вживань ми зафіксували у січні, коли найбільш активно розвивались суспільно-політичні події 2013-2014 рр.

Також ми зафіксували значення, де *донецький* вживалось як розмовний варіант на позначення жителя Донецька, але це значення не є предметом нашої роботи.⁹³

⁹⁰ Також ми зафіксували у «Газеті по-українськи» слово *віче-реквієм*, яке було вжито лише один раз.

⁹¹ У решті тлумачних словників це слово з невідомих причин не було зафіксоване.

⁹² У період управління В. Януковича, багато його прихильників та земляків (з Донецька) мали великий вплив у країні.

Варто зазначити, що інколи було важко виявити, чи в статті йдеться про вихідців з Донецька чи лише про прихильників В. Януковича і його політичних поглядів: *Мер Єнакієвого може говорити: "Ми покажемо тим бандерівцям", а ми собі не можемо дозволити сказати: "Ми покажемо тим донецьким"* (ГПУ, 24.12.2013).

Що стосується словотвірних можливостей слова-основи *донецьк(ий)*, то лише у словнику «Словотворчість Незалежної України» (1991-2011) були зафіксовані три деривати із цією основою та її новим значенням.

Отже, підсумовуючи вище сказане, можемо стверджувати, що слово *донецький* відмирало разом із реалією, яку воно позначало, оскільки: 1) невелика кількість його відтворювань; 2) воно не розвивало далі свого значення; 3) з 2011 року воно не творило дериватів. Тому вважаємо, що це слово залишиться на рівні неологізму і не ввійде в активний фонд сучасної української літературної мови.

3.2.5 Аналіз основи *євроінтеграцій-*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слова *євроінтеграція* та *євроінтеграційний* не були зафіксовані жодним із тлумачних словників, тобто це означає, що йдеться про абсолютні неолексеми. Ціі слова у текстах «Газети по-українськи» вживалися з нейтральною конотацією.⁹⁴

2. Словотвірний аналіз

Слово *євроінтеграція* могло утворитися двома шляхами: морфологічним – префіксальним способом творення або неморфологічним – внаслідок аббревіації. Якщо вважати, що *євро-*⁹⁵ це морфема-префіксоїд, то тоді слово *євроінтеграція* утворилось префіксальним способом, тобто до слова іншомовного походження – *інтеграція* приєднався префіксоїд *євро-*. Саме такий спосіб творення зображений у словнику СНУ-1991-2011. Але якщо слово *євроінтеграція* утворилось зі словосполучення *європейська*

⁹³ Говоримо про нього лише тому, що саме від цього значення внаслідок метафоризації могло утворитися нове значення (вихідці з Донецька, які мають вплив у владі). Предметом нашої роботи не є слова, які не стосуються подій Євромайдану.

⁹⁴ Значення слова та контексти див. МСНЄ, с. 73.

⁹⁵ Див. МАКСИМЧУК, В. Структурно-семантичні особливості авторських новотворів із запозиченими афіксоїдами. *Лінгвістичні студії молодих дослідників: збірник наукових праць учасників іжнародної конференції присвяченої пам'яті проф. П. Ф. Кульжука (Рівне, 19-20 травня 2011 р. [online]. Рівне: Оломоуць: НаУОА, 2011(1), 94-98 [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: <https://www.academia.edu>*

*інтеграція*⁹⁶, тобто складанням частини основи *євро-* та цілого слова *інтеграція*, то тоді йшлося би про аббревіацію.

Також нами як неологізм було зафіксоване слово *євроінтеграційний*, яке утворилось від слова *євроінтеграція* суфіксальним способом, а саме додаванням до основи *євроінтеграцій-* суфікса *-н-*, який зазвичай виражає відношення до предметів.

3. Статистичні показники та розвиток слова

У «Газеті по-українськи» слово *євроінтеграція* найчастіше (56 разів) вживалося у листопаді-грудні, коли тема інтеграції України з Європою була найбільш актуальною; за наступні місяці (січень, лютий) кількість вживань істотно зменшилась (для порівняння див. Граф. схема 2, с. 89). Прикметник *євроінтеграційний* вживали у «Газеті по-українськи» лише у листопаді-грудні (див. Граф. схема 1а, с. 88).⁹⁷

Слово *євроінтеграція* було зафіксовано у СНУ-1991-2011, натомість дериват *євроінтеграційний* – у ЛСІ-2012-13 (див. СМО, с. 72). Слово *євроінтеграція* з періоду фіксації утворило 6 дериватів, які були зафіксовані у СНУ-1991-2011, ЛСІ-2012-13, ЛСІ-2014.⁹⁸ Тобто, йдеться про послідовність словотвірних можливостей. Але слово *євроінтеграційний* дериватів не утворило.

Отже, за статистичними показниками з «Газети по-українськи», бачимо що слово *євроінтеграція* регулярно відтворювалося протягом подій Євромайдану, хоча кількість вживань за окремі місяці досить відрізнялась і поступово зменшувалась (див. Граф. схема 2, с. 89). Словники словотвірних інновацій підтверджують регулярність відтворювання цього слова, адже у них спостерігаємо послідовність словотвірних можливостей. Також важливо, що слово *євроінтеграція* утворено за типовими словотвірними моделями: наприклад, у ВТС-2009 скорочена основа *євро-* зафіксована окремою словниковою статтею і є складником багатьох кодифікованих слів (*євростандарт*, *європеїзувати* тощо). Беручи це до уваги, можемо сказати, що слово *євроінтеграція* має шанси на кодифікацію. Але також варто зауважити, що слово

⁹⁶ Словосполучення *європейська інтеграція* вживалось з ідентичним значенням до *євроінтеграція*: Воно починалося з рішення уряду від 21 листопада 2013 року, що передбачало призупинення підготовки до європейської інтеграції України, тому тут би могло йтися про аббревіацію. Але, наприклад, такі слова як *єврореволюція*, *євромайдан*, *євромайданівець* не мали синонімічних словосполучень. Тому аналізуючи ці слова, будемо говорити про *євро-* як про префіксоїд.

⁹⁷ Також у листопаді-грудні ми зафіксували такі нові слова, як *євроінтегратор*, *антиєвроінтегратор*, але вони не були регулярно відтворювані у періодиці «Газета по-українськи»

⁹⁸ Крім того, слово *євроінтегратор*, яке ми не вважали неологізмом, оскільки воно не відтворювалось регулярно у «Газеті по-українськи» було мотиватором для *антиєвроінтегратор* (зафіксовано лише нами) та *євроінтегрост*.

євроінтеграція тісно пов'язане із процесом інтеграції України та Європи, тому на якомусь історичному етапі неологізм *євроінтеграція* може стати історизмом⁹⁹.

Слово *євроінтеграційний*, за нашими показниками, не має шансів на кодифікацію.

3.2.6 Аналіз слова *єврореволюція*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слово *єврореволюція* не було зафіксоване жодним зі словників, отже, йдеться про неолексему. Проаналізувавши контексти у «Газеті по-українськи», ми з'ясували, що слово *єврореволюція* є синонімічним до слова *євромайдан* (у значенні “протест”) (див. МСНЄ, с. 73). У текстах слово *єврореволюція* не мало стилістичних обмежень.

2. Словотвірний аналіз

Слово *єврореволюція* утворилося префіксальним способом, на відміну від слова *євроінтеграція*, де ми брали до уваги два можливі способи творення – префіксальний та основоскладання. Тут з точністю можемо сказати, що не йдеться про основоскладання, оскільки ми не зафіксували жодного словосполучення *європейська революція*. Отже, слово виникло за допомогою префіксоїда *-євро* та слова *революція*.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Кількість вживань у текстах «Газети по-українськи» слова *єврореволюція* була досить малою (4 рази). У статтях, написаних у лютому, ми взагалі не зафіксували цього слова.

У словниках лексико-словотвірних інновацій не було зафіксовано словникової статті із цим словом. Але цікаво, що у ЛСІ-2012-13 було зафіксовано слово *єврореволюціонер*, де його безпосереднім мотиватором було слово *революція*, хоча ми припускаємо, що мотиватором могло бути слово *єврореволюція*.

З вищесказаного випливає, що слово *єврореволюція* не має шансів увійти до активного складу української мови.

⁹⁹ Слова, що позначають неактуальні явища, предмети тощо, див. ЖЕРЕБИЛО, Т. В. *Словарь лингвистических терминов*. 5. Назрань: ООО «Пилигрим», с. 138. ISBN. ISBN 978-5-98993-133-0.

3.2.7 Аналіз слова-основи *майдан*

1. Семантичне та стилістичне значення

Як бачимо, у таблиці 3 слово *майдан* було зафіксоване чотирма лексичними словниками (СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16). Отже, сміло можемо сказати, що слово *майдан* для української мови не є новим. Але, пригадуючи визначення неологізму Н. Котелової, розуміємо, що неологізмами можемо вважати не лише слова з новою формою, але і слова з новим значенням чи навіть зі зміною стилістичних ремарок. Тому для подальшого аналізу варто вказати значення і стилістичні особливості слова *майдан*.

У СУМ-11 та у ВТС-2005 під словом *майдан* знаходимо 5 значень: 1. Велике незабудоване місце в селі або місті; площа; 2. Те саме, що майданчик; 3. діал. Лісова галявина; 4. діал. Смолярня; 5. *археологічне* Стародавня могила, розкопана згори. Як бачимо, жодне з цих значень не має нічого спільного із суспільно-політичними подіями 2013-2014 років. Але в статтях «Газети по-українськи» це слово було вживано у новому значенні і було ключовим для подій 2013-2014 років. Отже, аналізуючи тексти «Газети по-українськи», ми виділили такі нові значення до слова *майдан*: 1. Сукупність людей, які мають спільні інтереси та відстоюють їх за допомогою протестів. — *Hi-i-i, — гуде Майдан* (ГпУ, 28.01.2014); *Майдан можна розігнати, але протестний рух на цьому не закінчиться* (ГпУ, 22.02.2014). 2. Суспільно-політична подія, що відбулась у грудні 2004 та на межі 2013-2014 рр. / протест проти влади. — *Не підтримував Майдан-2004, не підтримую вимоги Майдану-2013* (ГпУ, 10.12.2013). 3. Позначення революційних змін; синонім до поняття «кардинальних змін»: «—*Моя особиста драма збіглася із ситуацією в країні. Зараз переживаю свій внутрішній майдан.*» (ГпУ, 03.01.2014). Що стосується інших словників, то наприклад у ВТС-2009 кількість значень до слова *майдан* значно зменшилась, а саме залишилися лише два перші значення, зафіксовані у вищезгаданих словниках¹⁰⁰ (площа і майданчик). Але в УТС-Т-16 ситуація значно цікавіша, адже, тут зафіксовані чотири значення: перші два такі ж, як і у решті словників, також повернулось забуте археологічне значення цього слова (стародавня могила, розкопана згори), але також бачимо і нове значення: протест владі; пол. Революція гідності. Тобто останнє значення частково збігається із нашим значенням. У «Словниках лексико-словотвірних інновацій» не було зафіксовано словникових статей зі словом *майдан*, але основа слова *майдан* була складником інших слів (наприклад, у

¹⁰⁰ СУМ-11 та ВТС-2005

статтях газети ми зафіксували такі слова з цією твірною основою: *автомайдан*, *автомайданівець*, *антимайдан*, *євромайдан*, *євромайданівець*, *майданівський*, *майданний*.

Розглянувши значення слова *майдан*, можемо дійти висновку, що у період подій 2013-2014 рр. йшлося про неосемантизм, тобто про слово з уже відомою формою, але з новими значеннями. Оскільки одне із цих нових значень вже є кодифіковано УТС-Т-16, то на сьогодні слово *майдан*, яке позначає протест владі не є неологізмом. Проте оскільки згаданий словник було видано у 2016, то можемо говорити, що слово *майдан* у період подій 2013-2014 рр. було неологізмом (неосемантизмом), який був досить широко розповсюджений в узусі і тому увійшов до нормативного словника.

2. Словотвірний аналіз

Оскільки слово *майдан* є неосемантизмом, то це означає, що воно не утворилось за допомогою морфологічного способу творення. Зіставлення основного кодифікованого значення (площа) з новим значенням спонукає до висновку, що слово *майдан* набуло нового значення внаслідок метафоризації. Адже основні перебіги подій відбувались саме на міських центральних площах, зокрема на центральній площі Києва, яка має назву Майдан Незалежності.

Слово *майдан* не лише набуло нових значень, але й стало також твірною основою інших слів, які ми також вважаємо неологізмами подій 2013-2014 рр., а саме: *автомайдан*, *автомайданівець*, *антимайдан*, *євромайдан*, *євромайданівець*, *майданівський*, *майданний*. І хоча останнє слово є кодифіковано українськими тлумачними словниками, ми вважаємо, що воно утворились морфологічним способом від слова *майдан* (з новим значенням). Далі детальніше розглянемо способи творення цих похідних слів.

Слова *автомайдан*, *євромайдан* утворилися префіксальним способом за допомогою іншомовних морфем-префіксоїдів *авто-* і *євро-* та повного слова-основи *майдан*. На сьогодні префіксоїд *євро-* є досить продуктивний у творенні неологізмів, зокрема тих, які виникли під час Євромайдану. Саме бажання українців стотожнювати себе з Європою спричинило актуалізацію цього компонента.¹⁰¹

¹⁰¹ Див. БУСЕЛ, В. Т. ed. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. 5. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. ISBN ISBN 966-569-013-2. Словникова стаття «євро-».

Слово *антимайдан* утворилося префіксальним способом, за допомогою префікса іншомовного походження *анти-*, що означає неприхильність до чого-небудь (проти), що підтверджує саме значення слова.¹⁰² Слова *автомайданівець*, *євромайданівець* утворилися суфіксальним способом, а саме за допомогою форманта *-ець* (*-івець*), який є досить продуктивний у творенні слів на позначення осіб за родом їхньої діяльності. Прикметники *майданний*, *майданівський* теж утворилися за допомогою суфіксального способу творення. Слово *майданний* утворилось за допомогою форманта *-н-*, який є найбільш поширений серед творення відносних прикметників. У випадку слова *майданний*, суфікс *-н-* позначає відношення різних предметів за їх призначенням та іншими ознаками і властивостями: напр. *Щодо рейтингів опозиційних політиків, то у них спільний, "майданний" електорат*. Слово *майданівський* твориться за допомогою складного суфікса *-івський*, який є типовий для творення присвійно-відносних прикметників, що вказують на вищий ступінь узагальнення: напр. *Майданівські кухарі щось придумують* (ГпУ 27.12.2013).

Підсумовуючи словотвірний аналіз неологізмів з коренем *майдан*, можемо сказати, що більшість слів були іменниками, які утворилися за відомими моделями українського словотвору і за допомогою морфологічного способу словотворення, що є також типовим для української мови.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Таким чином в українській мові виникла нова пара омонімів *майдан* (площа) і *майдан* (революція), при чому друге – у зв'язку з тодішніми подіями – у в «Газеті по-українськи» вживалося значно частіше. Наприклад, слово *майдан* (у новому значенні «протест владі» та з різними його семантичними відтінками) було використано 1561 разів¹⁰³ у період суспільно-політичних подій 2013-2014 рр., натомість слово *майдан* (у значенні площі: Майдан незалежності, Театральний майдан) було використано лише 149 разів за цей самий період. Але інколи значення слів було важко розрізнити, оскільки місце і подія в реченні виконували одну і ту саму синтаксичну функцію, напр.: *Вийшли на майдани в обласних містах і районних містечках, аби вигнати з кабінетів можновладців, що ведуть країну до прірви; Я не можу вийти на майдан, але підтримую вас*. (ГпУ 28.01.2014).

¹⁰² Див. МСНЄ, с. 71.

¹⁰³ Без урахування дериватів.

Цікаво, що семантичний обсяг слова *майдан* з новими значеннями водночас і розширювався і звужувався. Нове значення слова *майдан* спочатку розширювалось, оскільки його тісний зв'язок з Майданом Незалежності і суспільно-політичною подією 2004 року (саме тоді, можемо вважати, народилось нове значення слова *майдан*).¹⁰⁴ на переломі 2013-2014 рр. поступово втрачався, це слово набувало значення «протест владі» і вже не було залежне від місця проведення. З іншого боку, в цей період виникло слово *євромайдан*, яке використовують на позначення громадського руху на підтримку європейських цінностей та на підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Від 21 листопада до кінця грудня 2013 року слово *євромайдан* використовується як синонімічне до *майдан*, адже на той час мовці не усвідомлювали потреби у розмежуванні цих понять. Саме в цей період слово *євромайдан* вживалось найчастіше (154 рази). За наступні два місяці знову *майдан* розширив своє значення: напр. «Мені здається, що київський Майдан — це окрема країна. Згусток українолюбів.» (ГПУ 07.02.2014).; «— Майдан — це живий організм, який постійно міняється, пристосовується до нових умов», — додає вона. «— Він був мирний у листопаді-грудні, а зараз став рішучий.» (ГПУ 28.01.2014); *Майдан не лише в центрі столиці, Майдан — там, де ми. Майдан у наших головах, у наших серцях.* (ГПУ 21.01.2014).

У «Газеті по-українськи» слово *автомайдан* з'явилося у такий самий період, як *євромайдан*, і також мало вузьке значення (див. МСНЄ, с. 72). Тут ми вперше зафіксували слово *автомайдан* і з його похідним словом *автомайданівець* у січні 2014 року. Цікаво зазначити, що у словнику лексичних інновацій А. Нелюби слово *автомайдан* є зафіксоване два рази, а саме у СНУ-1991-2011 та ЛСІ-2012-13, але у першому окрім значення «автомобільний майдан», написано, що це виступ проти влади Азарова¹⁰⁵. Тому тут постає запитання, чи вважати слово *автомайдан* як витвір періоду Євромайдану чи ні.

Таким чином можемо стверджувати, що слова *євромайдан* та *автомайдан* є гіпонімами¹⁰⁶ до слова *майдан*. Натомість слово *антимайдан* має протилежне значення

¹⁰⁴ У підкорпусі публіцистичних текстів української мови (*Mova.info: Лінгвістичний портал* [online]. 2018 [cit. 2018-06-30]. Dostupné z: <http://www.mova.info/corpus.aspx?l1=209>), слово *майдан* із новим значенням вперше зафіксоване у 2009 році, але саме з цих контекстів розуміємо, що йдеться про суспільно-політичні події 2004 року.

¹⁰⁵ Тодішнього прем'єр міністра.

¹⁰⁶ Слова зі значенням виду, див. ЖЕРЕБИЛО, Т. В. *Словарь лингвистических терминов*. 5. Назрань: ООО «Пилигрим», s. 72. ISBN. ISBN 978-5-98993-133-0.

(антонім) до *майдан*, означає підтримку владі: напр. «— *Антиподія року — це співачка Марія Яремчук, яка підтримує Партію регіонів, та Володимир Гришко, який назвав сцену антимайдану святою.*» (ГПУ 27.12.2013). Слово *антимайдан* виникло приблизно в той самий період, як і *майдан*, тобто у 2004 році¹⁰⁷, але у «Газеті по-українськи» не набуло такої популярності як *майдан*, оскільки було вжито у значно меншій кількості, хоча з різними семантичними відтінками: напр. *500 гривень роздали кожному учаснику антимайдану 22 грудня.* (ГПУ 24.12.2013) – організована суспільно-політична подія; *Тепер спробує вивчити німецьку мову, але ходитиме вулицями, які "кишать геями", якими він так лякав свій нещасний Антимайдан* (ГПУ 04.02.2014) – сукупність людей, яким не до вподоби європейські стандарти.

Від слова *майдан* утворився дериват *майданівець* на позначення особи-учасника майдану. За такою ж словотвірною моделлю було створено деривати від *автомайдан* – *автомайданівець*, *євромайдан* – *євромайданівець*.¹⁰⁸ У «Газеті по-українськи» з основою *-майданів-* найбільше вживалось слово *майданівець*, за ним *автомайданівець*. Кількість вживань слів *євромайданівець* та *майданний* була не значною.

Окрім іменників, від неологізму *майдан* утворились такі прикметники, як *майданівський* та *майданний*. Це свідчить про високу здатність слова *майдан* до творення словотвірних гнізд, про які йдеться у наступному абзаці.

Зі всіх вибраних слів, як ми й очікували, слово *майдан* мало найбільшу кількість дериватів. Окрім того, його деривати ставали мотиваторами для інших слів. Слово *майдан* утворило настільки розгалужене словотвірне гніздо, що його важко зобразити графічно. У кожному словнику лексико-словотвірних інновацій (СНУ-1991-2011, ЛСІ-2012-2013, ЛСІ-2014, ЛСІ-2015-16) слово *майдан* було основою для більше ніж 15 нових слів. Найбільша кількість дериватів слова *майдан* була зафіксована у ЛСІ-2014 та ЛСІ-2012-13, тобто в рік подій Євромайдану.

Слова *антимайдан*, *євромайдан* утворили приблизно однакову кількість дериватів, які було зафіксовано у ЛСІ-2012-2013, ЛСІ-2014, ЛСІ-2015-16 (найбільша

¹⁰⁷ У корпусі текстів української мови (<http://www.mova.info/corpus.aspx>), слово *антимайдан* із новим значенням вперше зафіксоване у 2009 році, але саме з цих текстів розуміємо, що йдеться про суспільно-політичні події 2004 року. Але А. Нелюба лише у «Словнику лексико-словотвірних інновацій» за 2012-2013 рр. створює окрему статтю зі словом *антимайдан*, хоча, як нам відомо, слово виникло набагато скоріше.

¹⁰⁸ Також нами було зафіксоване слово *антимайданівець*, але оскільки воно вживалося лише в одній статті, ми не вважали його неологізмом. Але насправді може йтися про неологізм, адже це слово було зафіксоване «Словником лексико-словотвірних інновацій» (2013-2014 рр.), де було вказане інше джерело його фіксації, що свідчить про його регулярну відтворюваність.

кількість дериватів обох слів була зафіксована у ЛСІ-2012-2013, тобто на початку подій Євромайдану, та з кожним словником зменшувалась). Слово *автомайдан* мало лише чотири деривати, найбільша кількість з них була зафіксована у ЛСІ-2012-13, а вже у ЛСІ-2015-16 слово не утворило жодного.

Слова з основою *-майданів-* та *-маданн-* у словниках лексико-словотвірних інновацій мали більше ніж 20 дериватів.

Отже, роблячи підсумки можемо сказати, що слово *майдан* з новим значенням цілком виправдано увійшло у УТС-Т-16, оскільки було поширене в узусі, тобто мало: 1) регулярну відтворюваність та високу кількість вживань; 2) регулярно творило велику кількість дериватів; а також: 1) позначало яскраву подію для українського суспільства; 2) розвивало своє значення, але при тому не мало емоційно-експресивних забарвлень. Оскільки слово *майдан* має певне розгалуження значень, то на нашу думку, у наступних лексикографічних працях воно може подаватися з цими новими значеннями та різними відтінками значень.

Щодо інших слів, то на нашу думку, на кодифікацію мало б мати право слово *євромайдан*, яке також позначало визначну для українського суспільства подію, та мало високу кількість вживань. Але оскільки слово *євромайдан* мало вузьке значення та є гіпонімом до слова *майдан*, то, думаємо, що в майбутньому воно б стало історизмом. Слова *автомайдан* та *антимайдан* мали вузьчі значення щодо слова *майдан* та не були настільки визначними подіями, хоча, так само, як слово *євромайдан* творили деривати. На нашу думку, вони мають менші шанси потрапити у лексичні словники, але зможуть актуалізовуватися з виникненням нових масових протестів. Також слова з основою *-майданів-* та слово *майданний* увійдуть до унормованого складу, якщо масові протести стануть систематичним явищем в українському суспільстві.

3.2.8 Аналіз основи *мітинг-*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слова *мітингар* та *мітингуючий* не були зафіксовані тлумачними словниками української мови. Тобто йдеться про неолексеми. Попри те, що *мітингуючий* має не нормативну для української мови форму активного дієприкметника, обидва слова в «Газеті по-українськи» були синонімами і паралельно вживались на позначення учасника мітингу. (див. МСНЄ, с. 73-74).

Слово *мітингар*, так само як і *мітингуючий*, мало нейтральну конотацію. На відміну від слова *мітингар*, *мітингуючий* частіше було вживано у прямій мові.

2. Словотвірний аналіз

Слово *мітингар* було створено суфіксальним способом, за допомогою суфікса -*ар*, а також слова-основи *мітинг*. Суфікс -*ар* служить для творення відсубстантивних іменників на позначення осіб за родом їх діяльності. Модель такого типу словотворення є продуктивною в українській мові.

Слово *мітингуючий* за своєю формою відповідає дієприкметнику, хоча в реченні має функцію іменника. Тому тут йдеться про конверсію, тобто про перехід з однієї частини мови в іншу, а саме про субстантивацію. Але форма активно дієприкметника *мітингуючий* не є нормативною: дієприкметник, що пов'язаний із найменуванням особи, правильно замінювати зворотом. Наприклад, замість *мітингуючий* напишемо – той, що мітингує.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Статистичні показники нам підтверджують ненормативність слова *мітингуючий*, адже протягом Євромайдану воно було вжито у «Газеті по-українськи» лише 3 рази, а у словниках лексико словотвірних-інновацій не було зафіксоване взагалі. Від основи *мітингуюч-* не утворено жодного слова.

Зі словом *мітингар* ситуація дещо інша: у «Газеті по-українськи» кількість його вживань була теж незначною, проте з кожним місяцем вона трішки зростала (див. Граф. схема 16, 88). Тут цікаво зазначити, що кількість вживань кодифікованого слова *мітингувальник* на початку подій Євромайдану була досить високою (106 разів проти 8 разів використання слова *мітингар*), але у лютому, тобто під кінець подій Євромайдану, кількість вживань цих двох слів майже вирівнялась (*мітингар* – 13 разів,

мітингувальник – 15 разів). Отже, таким чином можемо сказати, що слово *мітингар* є сильним конкурентом слова *мітингувальник*.

Слово *мітингар* було зафіксоване СНУ-1991-2011, тобто задовго до подій Євромайдану. Зі словом-основою *мітингар*- не було утворено жодного деривата.

Отже, зробивши аналіз слова *мітингуєчий*, розуміємо, що воно не може бути кодифікованим через ненормативну словотвірну форму. Натомість слово *мітингар* творить потужну конкуренцію вже зафіксованому слову *мітингувальник*, яке також утворено за допомогою продуктивного суфікса *-льник*¹⁰⁹. На нашу думку, на сучасному етапі слово *мітингар*, скоріш за все, не зможе повністю витиснути слово *мітингувальник*, але воно має певний потенціал бути кодифікованим і увійти в активний синонімічний ряд, вибір з якого конкретної одиниці буде залежати від мовного уподобання мовця.

2.3.9 Аналіз основи *протест-*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слова *протестувальник*, *протестний* та *протестуючий* – це різні типи неологізмів, адже перші два, на відміну від останнього не були зафіксовані тлумачними словниками (йдеться про абсолютні неолексеми та неосемему). Почнемо неосемемою *протестуючий*, яка була зафіксована у СУМ-11 з такими значеннями: «1. Дієпр. акт. теп. ч. до протестувати. 2. у знач. прикм. Який виражає протест. Але у текстах «Газети по-українськи» це слово, так само як і *мітингуєчий*, виступало у ролі іменника на позначення учасника протесту. Слово *протестуючий* мало нейтральну конотацію, але використовувалось лише у прямій мові, що свідчить про стильову обмеженість (розмовний стиль).

Слова *протестувальник* та *протестний* нові за формою, хоча мають старий обсяг, тобто є дублетами до кодифікованих раніше слів з тим самим денотатом. Так, слово *протестувальник* у текстах «Газети по-українськи» вживається у тому самому значенні, що й *мітингувальник*: *Неофіційне пояснення — поширював фотографії "беркутівців", які били протестувальників на Банковій* (ГпУ 20.12.2013); *У ніч на 30 листопада "беркутівці" розігнали й побили мітингувальників* (ГпУ 20.12.2013).

¹⁰⁹Про високу конкурентність до слова *мітингувальник* свідчить також фіксація слова *мітингар* у Вільний тлумачний словник: *Новітній онлайнний словник української мови (2013-2018)* [online]. [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <http://sum.in.ua/f/>

2. Словотвірний аналіз

Оскільки аналіз слова *протестуючий* нічим не відрізнятиметься від аналізу слова *мітингуєчий*, який ми розглянули вище (див. с. 84), то дозволимо собі відразу перейти до аналізу слів *протестувальник*, *протестний*.

Слово *протестувальник* утворено за допомогою продуктивного для творення віддієслівних іменників суфікса *-льник* на позначення особи як виконавця певної дії (тобто йдеться про таку ж словотвірну модель, як у слові *мітингувальник*).

Відносно-якісний прикметник *протестний* утворився від іменника *протест* та типового суфікса *-н-*, який позначає властивість предмета.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Почнемо зі слова *протестуючий*, кількість вживань якого була низькою (5 разів) і яке має ненормативну для української мови словотвірну модель. Також це слово не було зафіксоване жодним словником лексико-словотвірних інновацій, так само як і основа *протестуюч-* не була продуктивною.

Слово *протестний* регулярно відтворювалось у текстах «Газети по-українськи», але кількість його вживань не була значною: найвищий показник вживань воно мало у січні, тобто у пік подій Євромайдану (див. Граф. схема 1б, с. 88). Найчастіше, з наведених у цьому пункті слів, у «Газеті по-українськи» вживалось слово *протестувальник* (див. Граф. схема 2, с. 89). Кількість його вживань за кожен місяць мало що змінювалась. Слова *протестувальник* та *протестний* завершили свої словотвірні ланцюжки, так і не ставши мотиваторами для інших слів. Словотвірний потенціал продовжувала мати лише їхня спільна основа *протест-* (для ілюстрації див. СМО, с. 84).

Знову ж таки, без роздумів і детальних пояснень відразу можемо відкинути для потенційної кодифікації слово *протестуючий* (з таких самих причин, як *мітингуєчий*).

Щодо решти слів, то вони б могли мати шанси увійти в унормований словниковий склад української мови. Слово *протестувальник* творить конкуренцію словам *мітингувальник*, *мітингар*, але оскільки воно походить від іншої основи, то ці слова не творять йому загрози. Адже наш аналіз показав, що була велика потреба у номінації учасників таких явищ, як протести чи мітинги, тому паралельно могли б існувати *мітингувальник* – *протестувальник*, *мітингар* – *протестувальник*, або всі три слова.

Як бачимо з Граф. схеми 1б, слово *протестний* не мало великої кількості вживань. Але оскільки в українській мові не існує відповідника до цього слова, який би позначав властивість, пов'язану з протестами, які з набуттям Україною незалежності належать до систематичних явищ, думаємо, що слово *протестний* має всі шанси увійти до унормованого словникового складу. Тим більше, що воно утворене за типовою моделлю українського словотвору.

2.3.10 Аналіз слова *самооборонець*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слово *самооборонець* не було зафіксоване жодним тлумачним словником (СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16). Як і в решті подібних випадків, розуміємо, що йдеться про неолексему, значення якої впливає з текстів «Газети по-українськи» (див. МСНЄ, с. 74).

Стилістична обмеженість/необмеженість цього слова була досить цікавою в межах «Газети по-українськи». Адже на початку свого виникнення (про це детальніше йдеться у третій частині аналізу) слово вживали в лапках, тобто журналісти графічно вказували на його стилістичне обмеження, а саме – на новизну цього слова. Але аналізуючи статті за лютий, ми не вже не виявили жодних стилістичних обмежень та експресивно-емоційних забарвлень цього слова.

2. Словотвірний аналіз

Слово *самооборонець* було створено суфіксальним способом, за допомогою суфікса *-ець* та словотвірної основи *самооборон(а)*¹¹⁰. Суфікс *-ець* (*-івець*)¹¹¹ є продуктивним у творенні іменників, зокрема субстантивованих, на позначення осіб за родом їхньої діяльності.

¹¹⁰ Слово *самооборона* ми не вважаємо неологізмом, оскільки не виявили у статтях «Газети по-українськи» нового значення цього слова, відмінного від уже зафіксованого у СУМ-11:

«**САМООБОРО́НА**, и, жін. Оборона самого себе від небезпеки, нападу, ворожих дій і т. ін.; оборона самого себе власними силами; самозахист. *Сій статті не годилось придавати характер* [надавати характеру] *самооборони* (Леся Українка, V, 1956, 173); *Існують різні системи самооборони проти озброєного противника. В нашій країні це бойове самбо* (Наука і життя, 1, 1970, 60);

// Оборона країни силами й засобами самого населення поряд з обороною силами держави. *Велику допомогу подавали партизанам створені з місцевого населення групи самооборони* (Анатолій Шиян, Партиз. край, 1946, 38);

// Загін з місцевого населення для оборони свого населеного пункту від нападу ворога. *До вечора самооборона, зрідка перестрілюючись, тримала на віддалі військо* (Михайло Стельмах, I, 1962, 637).», порівняй: *Були протистояння на вулицях та підприємствах. За фронтом пішли загони самооборони з обох боків.* (ГпУ 20.12.2013).

¹¹¹ Ми зафіксували у «Газеті по-українськи» слово *самооборонівець*, яке було вжито лише раз.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Цікаво, що в «Газеті по-українськи» слово *самооборонець* вперше з'являється у статтях за січень та здебільшого (4 із 5 разів) вживається у лапках, які, без глибшого контексту можна було б зрозуміти, як прикмету новизни слова: *Перед барикадою "самооборонці" шикуються у два ряди. Усі в шоломах та масках, тримають одне одного за руки. Дехто ховає за спиною шматки арматури та кийки.* (ГпУ 21.01.2014). Насправді ж, вказують на іронічне використання цього слова, тобто в контексті йдеться про самозваних самооборонців, хоча новизна слова залишається. Але далі у лютому, коли кількість вживань цього слова була найбільшою, ми не зафіксували жодного іронічного його використання. Тоді лапки було вжито 2 рази, на позначення напису, у решті випадків слово вживалось з нейтральною конотацією та без лапок (контексти див. МСНЄ, с. 74).

Виникнення слова *самооборонець* у період Євромайдану підтверджено також у ЛСІ-2014, де зафіксовано слово *самооборонець*¹¹² як лексико-словотвірну інновацію. Але пізніше слово *самооборонець* не утворювало дериватів.

Як бачимо, слово *самооборонець*, є досить молоде і є одним із тих слів, які справді виникли у період подій Євромайдану. Складно прогнозувати майбутнє цього слова, але скоріш за все воно так і залишиться неологізмом Євромайдану: слово *самооборонець* дуже тісно тісно пов'язане із виникненням загонів самооборони під час протестів 2013 – 2014 років, тобто, воно з'явилося разом із реалією і так само з її зникненням перестало розвиватися.

2.3.11 Аналіз слова *силовик*

1. Семантичне та стилістичне значення

Якщо подивимося у таблицю 3, то побачимо, що слово *силовик* було зафіксоване у ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-2016, а також було занесено до СНУ-1991-2011 як лексико-словотвірна інновація. Тут варто зауважити, що (йдеться про СНУ-1991-2011) «у Словникові вміщено лексеми, що постали внаслідок словотвірних процесів в українській мові протягом 1991–2011 років або до цього року не були зафіксовані в інших словниках»¹¹³. Також у пункті 2.3.1 сказано, що «до Словника не введено

¹¹² Також *самооборонівець*.

¹¹³ НЕЛЮБА, А. *Словотворчість незалежної України: 1991–2011: Словник* [online]. Харків: У Харківське історико-філологічне видавництво, 2012 [cit. 2018-07-06], s. 2. ISBN 978-966-1630-13-9. Dostupné z: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/neluba/neluba_slk_slovotvor.pdf

інновації, що є результатом морфолого-синтаксичних, лексико-синтаксичних, лексико-семантичних, аббревіаційних перетворень, які традиційно зараховують до словотвірних способів номінації».¹¹⁴ Якщо подивимось у СНУ-1991-2011 на дату фіксації¹¹⁵ цього слова (2003 рік), то зрозуміємо, що на той час справді йшлося про неолексему. Але, оскільки слово *силовик* від 2005 року занесений до тлумачних словників української мови зі значенням: «*Про керівника міністерства, відомства, якому підпорядковано які-небудь війська*» та з ремаркою розмовне, то у нашій роботі йтиметься про неосемему. Адже у текстах «Газети по-українськи» слово *силовик* набуло іншого значення (див. МСН, с. 74).

Протягом подій Євромайдану слово *силовик* мало як негативну конотацію (яка не була чітко виражена): *Її спричинили зупинка у русі до євроінтеграції країни та брутальні дії силовиків проти мирних демонстрантів* (ГпУ 20.12.2013), так і нейтральну: *Частина силовиків перейшла на бік протестувальників* (ГпУ 11.02.2014). У текстах газети слово *силовик* вживалося не лише в прямій мові, але й у власне статтях, та не мало жодних позначень, які б вказували на його стилістичну обмеженість.

2. Словотвірний аналіз

Для зображення словотвірної моделі спершу вкажемо на морфологічний спосіб творення слова *силовик*. Отже, воно утворилося за допомогою основи прикметника *силов(ий)* та суфікса *-ик*, який є типовим для творення відприкметникових іменників на позначення осіб.

Слово *силовик* набуло нового значення внаслідок лексико-семантичного способу творення, оскільки найменування керівника міністерства, якому підпорядковані які-небудь війська перекинулось на позначення будь-яких осіб, які належать до силових структур. Таким чином слово *силовик* розширило своє значення способом метонімії.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Слово *силовик* мало послідовну відтворюваність у «Газеті по-українськи», а кількість його вживань була порівняно високою (див. Граф. схема 2, с. 89). За винятком незначного посуну у конотації (див., с. 55-56), слово *силовик* не розвивало свого нового значення

¹¹⁴ Там само, с. 4.

¹¹⁵ Там само, див. с. 489 – словникова стаття «*силовик*».

З моменту першої фіксації у словниках лексико-словотвірних інновацій (див. с. 55-56) слово *силовик* так і не утворило жодних дериватів.

Враховуючи актуальні події в Україні, гадаємо, що є велика потреба у номінації осіб, які якимось чином пов'язані із військовою справою. Хоча слово *силовик* не утворило жодних дериватів (це може бути спричинено його вузьким використанням та нейтральною конотацією), інші його характеристики (доволі часте та послідовне вживання у «Газеті по-українськи», типова для сучасної української мови словотвірна модель, актуальність) вказують на те, що воно має шанси потрапити до унормованого складу української мови. Також припускаємо, що у випадку кодифікації з новим значенням воно матиме ремарку «військова справа».

2.3.12 Аналіз слова *спецпризначенець*

1. Семантичне та стилістичне значення

В таблиці 3 бачимо, що слово *спецпризначенець* не було кодифіковане жодним академічним тлумачним словником (СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16), але було зафіксоване у СНУ-1991-2011 (з посиланням на джерело за 2007 р.), тобто задовго до подій Євромайдану. У «Газеті по-українськи» воно вживалось як синонімічне до *силовик* чи частково *беркутівець*: *Інший офіцер "Беркуту" з Вінниці додав про жорстокість спецпризначенців на Майдані: «— Проїшов, усунув перешкоду, а потім вернувся і добивав дівчину, яка лежала на землі. Таких наказів нам ніколи не віддавали....»* (ГпУ 6.12.2013).

Слово *спецпризначенець* у «Газеті по-українськи» використовувалось як у розмовному стилі (репортажах, інтерв'ю), так і в інформаційних статтях. Інколи у прямій мові це слово вживали як військовий сленг: «— Тоді був шок і не було штурму Майдану. Який сенс стріляти, якщо Майдан і так перемагає? А от розгін чи руйнування барикад — зовсім інша річ. Після цього почнуть стріляти. Там афганці, спецпризначенці...»¹¹⁶ (ГпУ 18.02.2014).

2. Словотвірний аналіз

Словітвірний аналіз цього слова дещо складніший, тому ми спробуємо зробити словотвірний ланцюжок цього слова. У СНУ-1991-2011 зазначено, що словом-

¹¹⁶ Прямую мову взято з інтерв'ю з військовим експертом і психологом.

мотиватором слова *спецпризначенець* є слово *спецпризначення*¹¹⁷, якого також немає у СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16. Слово *спецпризначення*, скоріш за все, виникло внаслідок основоскладання сурядного словосполучення *спеціальне призначення*, Загальновідомо, що українська мова із набуттям Україною незалежного статусу запозичала російську військову термінологію, тож і це словосполучення було скальковане з ідентичного в російській мові поняття «специальное назначение». На нашу думку, спершу слово *спецпризначенець* вживалось у вузькому колі військових, тобто було сленгом, а вже пізніше, зокрема під час подій Євромайдану, стало загальноновживаним. Таким чином, йдеться про проникнення слова з окремої субмови до національної мови, тобто про внутрішньомовне запозичення. Але оскільки, слово з такою формою незафіксоване у тлумачних словниках, то повернемось до аналізу словотвору.

Отже, схематично для ілюстрації зобразимо спрощений словотвірний ланцюжок: «специальное назначение» – (процес калькування) *спеціальне призначення* – (основоскладання) *спецпризначення* – (суфіксальний спосіб творення) *спецпризначенець*, де відбулись такі граматичні зміни *нн'/н*¹¹⁸. Тобто до усіченої основи *спецпризначен-* додаємо суфікс *-ець*, який, як ми знаємо, є продуктивним у творенні іменників на позначення осіб за родом діяльності (див. *бандерівець*, *майданівець* тощо).

3. Статистичні показники та розвиток слова

Кількість вживань слова *спецпризначенець* у «Газеті по-українськи» була незначною, але системною. Щодо творення дериватів, воно теж не було продуктивним, адже лише у ЛСІ-2015-2016 стало мотиватором одного-єдиного слова.

На перший погляд здається, що слово *спецпризначенець* не має шансів потрапити у словники, оскільки має малу кількість вживань і майже не утворює дериватів. Але, розглядаючи значення слів в УТС-Т-16, ми натрапили на слово *спецназівець*, яке є зафіксоване окремою словниковою статтею, сходиться зі значенням слова *спецпризначенець*¹¹⁹ і подане без жодного маркування, що нас здивувало.

¹¹⁷ Ми не розглядали слово *спецпризначення* як неологізм, оскільки його вилучив семантичний критерій.

¹¹⁸ Такі граматичні зміни подано у СНУ-1991-2011.

¹¹⁹ Порівняй значення СНУ-1991-2011: “Особа-учасник загону (підрозділу) спецпризначення” і УТС-Т-16: *боець, воїн спецназу*; див. НЕЛЮБА, А. *Словотворчість незалежної України (1991-2011): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2012 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-13-9. Dostupné z:

http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/neluba/neluba_slk_slovotvor.pdf - словникова стаття зі словом «спецпризначенець»; БУСЕЛ, В. Т. ed. *Український тлумачний словник: Тезаурус*. 1. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2016. ISBN 978-966-569-304-8. – словникова стаття зі словом «спецназ».

Наприклад, в електронній версії словника російської мови мови «Большой толковый словарь русского языка»¹²⁰ (Гл. ред. С. А. Кузнецов.) воно подається із маркуванням «фразовне».

На нашу думку, слово *спецпризначенець* мало би повністю витіснити і замінити слово *спецназ*, яке не відповідає нормам української мови і є прикладом суржику. У слові спецпризначенець окремі морфеми говорять самі за себе, адже ми розуміємо, що таке спец- (бо є багато складних слів з такою скороченою основою – *спецслужба*, *спецодяг* тощо), розуміємо, що таке *-признач-*, так само, як і типовий для української мови суфікс *-ець*. Натомість частина *-наз-* нам ні про що не говорить. Тому, на нашу думку, слово спецпризначенець не те що би мало кодифікуватись, але мусить бути кодифікованим, зважаючи на відповідний семантичний обсяг, словотвірну нормативність і нинішню актуальність військової лексики.

2.3.13 Аналіз слова *тітушка*

1. Семантичне та стилістичне значення

Оскільки слово *тітушка*, не було зафіксоване жодним із тлумачних словників (СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009, УТС-Т-16), то йдеться про неолоксему, яка у «Газеті по-українськи» вживалась на позначення осіб спортивної зовнішності, яких наймають для провокацій під час політичних акцій.

Слово *тітушка* має яскраво виражену негативну конотацію: *Попри всю ненависть до Януковича наша мета — отримати країну, в якій януковичі, азарови і тітушки неможливі.* (ГПУ 20.12.2013). *Юрист говорить, що Владислав Ковальчук мав повне право вважати міліцію бандитами або тітушками, які приїхали його викрасти й завезти в ліс.* (ГПУ 14.02.2014).

2. Словотвірний аналіз

Отже слово *тітушка* утворилось внаслідок узагальнення прізвища *Тітушко*¹²¹ (так як і *бандерівець*), де відбулись такі граматичні зміни: *Т/т, о/а*¹²².

¹²⁰ Спецназовец. *Грамота. ру* [online]. 2018 [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: <http://gramota.ru/slovari/dic/?word=%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%86&all=x>

¹²¹ Слово *тітушка/и* має цікаву історію, оскільки походить від прізвища спортсмена, Вадима Тітушка, якого підозрювали у побитті журналістів під час акції опозиції «Вставай Україно!» (відбулась 18 травня 2013 року в Києві), саме відтоді вживаємо спонім (загальна назва, яка походить від власної) *тітушка/и*.

3. Статистичні показники та розвиток слова

Слово *тітушка/тітушки* в «Газеті по-українськи» регулярно відтворювалось, але найбільша кількість вживань була зафіксована в січні, під час розгоряння подій Євромайдану (див. Граф. схема 2, с. 89). Цікаво, що слово *тітушка/тітушки* зазвичай використовувалось у прямій мові, але не лише простими носіями мови, а й наприклад політичними експертами: *Політолог Андрій Золотарьов: «Тітушки — це кримінальний ресурс влади. Маємо міліцію, в якій півмільйона працівників, а вони наймають тітушків — не вистачає сил.»* (ГпУ 31.01.2014); відомими співаками-активістами: *Руслана Лижичко, 40 років, співачка: «— Тітушки мене фактично вигнали з власного будинку. Постійно чергують біля нього.»* (ГпУ 11.02.2014). Слово *тітушка* мало також певні граматичні особливості, про які варто сказати: 1) зазвичай використовувалось у формі множини, 2) мало два закінчення у родовому відмінку: *-ок, -ів*, друге траплялось рідше.

Що стосується словотвірного розвитку цього слова, то від нього утворилось багато похідних слів, більшість з них була зафіксована у ЛСІ-2014, тобто під час подій Євромайдану (див. МСО, с. 85-86). Ситуація у словниках лексико-словотвірних інновацій підтверджує регулярну відтворюваність слова *тітушка* (було мотиватором слів, зафіксованих у ЛСІ-2012-13, ЛСІ-2014, ЛСІ-2015-16) та також засвідчує його словотворчу здатність у творенні нових дериватів¹²³.

На нашу думку, слово *тітушка/тітушки* має шанси потрапити у тлумачні словники української мови, оскільки мало і має послідовну відтворюваність, яка не завершилась подіями Євромайдану. Окрім того, слово *тітушка/тітушки* називає реалію, яка не мала до цього відповідного найменування.

2.3.14 Аналіз слова *тушка*

1. Семантичне та стилістичне значення

Слово *тушка*, як бачимо у таблиці 3, є зафіксоване у СУМ-11, ВТС-2005, ВТС-2009 та у УТС-Т-16. У всіх наведених словниках воно має одне значення: «зменш. до туша (у 1 знач.); тіло убитої тварини, дичини і т. ін. невеликого розміру.». Але у статтях

Детальніше про це див. НАЛИВАЙКО, Северин. Тітушко, хуліган і альфонс. *Gazeta.ua* [online]. [cit. 2018-07-06]. Dostupné z: https://gazeta.ua/articles/opinions-journal/_titushko-huligan-i-alfons/513365

¹²² Тобто змінилось написання з великої літери на малу, внаслідок скорочення основи, відпала графема «о», замість нього відбулось додавання флексії.

¹²³ У статтях «Газети по-українськи» ми зафіксували слово *тьотушки*, яке було вжито один раз та було синонімічне на позначення «тітушок», але мало ще більше виражену негативну експресивно-емоційну оцінку.

«Газети по-українськи» це слово вживалось на позначення політика, який легко змінює свої політичні погляди. Тобто, йдеться про неосемему.

Порівнюючи первісне та нове значення слова *тушка*, розуміємо, що воно має сильно виражену негативну експресивно-емоційну оцінку, оскільки депутатів прирівнюють до тіла убитої тварини. Також негативна конотація підсилюється завдяки демінутиву, який вказує на щось мало важливе.

2. Словотвірний аналіз

Нове значення слова *тушка* утворилось внаслідок метафоризації.

3. Статистичні показники та розвиток слова

У «Газеті по-українськи» слово *тушка* вживалось лише три рази за період Євромайдану. Через малу кількість вживань ми не змогли відслідкувати розвиток значення.

Оптимістичнішою для слова *тушка* є ситуація у словниках лексико-словотвірних інновацій (СНУ-1991-2011, ЛСІ-2012-13, ЛСІ-2014, ЛСІ-2015-16), адже в кожному з них було зафіксовано дериват від цього слова (див. СМО, с. 86). Це свідчить, що слово *тушка* регулярно відтворювалось. Найбільше дериватів було зафіксовано у ЛСІ-2012-13 та у ЛСІ-2014, тобто під час подій Євромайдану.

На нашу думку, слово *тушка* матиме малі шанси увійти в унормований склад української мови, адже має надто сильно виражену негативну конотацію, а також має вузьке значення, оскільки вживається лише на позначення політиків.

4. ВИСНОВКИ

Поняття «неологізми Євромайдану» містить як абсолютно нові слова, щовиникли під час подій Євромайдану, так і слова, які актуалізувалися в цей період і були тісно пов'язані з ним. Простіше було б зафіксувати слова, які мають інову форму, і нове значення (*неолексеми*), адже їх вибір легше об'єктивно обґрунтувати. Що ж до нового значення вже відомого слова, то тут кожен мовець може по-різному тлумачити окремі контексти, тому зробити об'єктивний аналіз конкретної одиниці значно складніше. Але, як показала практика відбору неологізмів з «Газети по-українськи», більшість з них належить саме до *неосемем*, тобто, до тих слів, які набули нового семантичного чи стилістичн значення. Тому в нашій роботі на підставі визначення поняття *неологізму* Н.Котелової розглянуто як абсолютні неолексеми, так і неосемеми.

Для досягнення більш-менш об'єктивних результатів ми провели поетапний аналіз кожного вибраного слова, внаслідок якого з'ясували таке:

- 1) нові семантичні та стилістичні значення неологізмів;
- 2) за якими словотвірними моделями було утворено вибрані неологізми;
- 3) кількість відтворювань вибраних неологізмів у «Газеті по-українськи»;
- 4) словотвірний потенціал окремих основ;
- 5) можливість / неможливість подальшої кодифікації вибраних неологізмів;
- 6) які з вибраних неологізмів були створені під час подій Євромайдану.

Розглядаючи семантичне та стилістичне значення вибраних неологізмів, ми зрозуміли, що все ж таки більшість з них – це неосемеми (наприклад, *беркут*, *донецькі*, *віче* тощо), меншу частину творили лексеми, які раніше не були зафіксовані у словниках (*антимайдан*, *євроінтеграційний*, *тітушки* тощо). Керуючись контекстами «Газети по-українськи», ми самостійно встановили нові стилістичні та семантичні значення вибраних слів. Так, наприклад, наш матеріал показав, що слово *бандерівець* під час подій Євромайдану отримало як нове семантичне значення (“позначення осіб, які діють в інтересах України / патріотів України”), так і нове емоційно-експресивне забарвлення (позитивне). Натомість слово *віче* втратило кодифіковане стилістичне маркування високого книжного стилю і набуло нейтральної стилістичної конотації та значення “масштабний мітинг”. У нових значеннях неологізмів з основою *майдан* внаслідок метонімії розвинулись додаткові відтінки наприклад: слово *євромайдан* в окремих випадках позначало як суспільно-політичну подію, так і сукупність людей, які беруть у ній участь. Щодо власне самого слова *майдан*, яке на час Євромайдану було

неологізмом, то воно інколи звужувало (“суспільно-політична подія 2004 р. або 2013-2014 рр.”), а інколи розширювало своє значення (“кардинальні зміни”). Внаслідок цього загальний семантичний обсяг слова *майдан* в українській мові розширився.

Оскільки більшість вибраних неологізмів були неосемамами, то зрозуміло, що вони утворились внаслідок неморфологічного способу творення, а саме – метафоризації (*майдан, беркут, бандерівець тощо*). На нашу думку, в публіцистичних текстах саме таким способом і виникає більшість слів, адже журналісти досить часто використовують різні художні засоби, щоб зацікавити читача. У створенні абсолютних неолексем найпродуктивнішим був афіксальний спосіб творення, а саме суфіксальний (*беркутня, мітингар, спецпризначенець тощо*) та префіксальний (*автомайданівець, антимайдан, єврореволюція*). Варто зазначити, що в суфіксальному способі творення були задіяні питомі форманти української мови, на відміну від префіксального, де переважали запозичені префікси чи префіксоїди. Більшість неологізмів була створена за нормативними моделями українського словотвору, винятком були лише два активні дієприкметники *мітингуючий, протестуючий*, які використовувались на позначення осіб.

Найчастіше відтворюваними неологізмами у «Газеті по-українськи» були *майдан, беркут, Євромайдан, беркутівець*, тобто ключові слова періоду суспільно-політичних подій 2013-2014 рр.; якщо протиставити ці поняття, то вийде: *протест vs ті, що ліквідують протест*. Найменш вживаними, зазвичай, були слова, які мали експресивно-емоційну оцінку (*бандерівці, тушка, беркутня, беркутята*), прикметники (*євроінтеграційний, майданівський*), ненормативні слова (*мітингуючий, протестуючий*). У декотрих вибраних неологізмів кількість вживань істотно відрізнялася в окремі місяці. Так, наприклад, слова *беркут, Євроінтеграція, Євромайдан, майдан* найчастіше були вживані у грудні-листопаді, а впродовж подальших місяців їхня кількість вживань значно зменшилась (виняток становить слово *майдан*, яке попри зниження кількості вживань продовжувало утримувати досить високу частоту повторюваності). У січні ми вперше зафіксували появу таких слів, як *автомайдан, автомайданівець, самооборонець, протестуючий, майданний* і з'ясували, що у слів *мітингар, протестувальник, віче, бандерівець, беркутівець, протестувальник, силовик* кількість відтворювань була системною та в окремих місяцях майже не відрізнялась. Такий аналіз допоміг нам встановити, наскільки слово було прив'язане до реалії.

Прив'язаність чи неприв'язаність вибраних неологізмів до реалії ми також частково відслідкували завдяки серії словників лексико-словотвірних інновацій (1991-2016 рр.), тобто за тим, у який період вибрані неологізми найчастіше витворювали деривати. Так, наприклад, слово-основа *беркут*, попри фіксацію задовго до подій Євромайдану (словник “Словотворчість Незалежної України 1991-2011”), найбільшу кількість дериватів утворило; а це означає, що таке слово було тісно прив'язане до реалії. Найбільш розгалуженим та послідовним було словотвірне гніздо слова-основи *майдан*, адже в кожному наступному словникові лексико-словотвірних інновацій воно ставало складником великої кількості нових дериватів. А кожен, з відібраних нами неологізмів, який походив від слова-основи *майдан*, сам ставав мотиватором для інших слів. Серед неологізмів з високим словотвірним потенціалом, були такі *неологізми*, як *тітушка*, *бандерівець*, *беркут*, *тушка*. Решта неологізмів не мали великої кількості дериватів. Матеріал зі словників лексико-словотвірних інновацій показує, що найбільш продуктивними у творенні дериватів є саме ті неологізми, які виникли внаслідок метафоризації. Таке твердження цілком зрозуміле, адже саме такі слова є вже готовою голою твірною основою, до якої можуть приєднуватись інші морфеми.

Взявши до уваги кожен із властивостей аналізованих неологізмів (семантичний обсяг, словотвірний потенціал, регулярність відтворення і под.), ми спробували спрогнозувати майбутнє нових слів, зокрема, чи будуть вони кодифіковані у тлумачних словниках української мови, якщо так, то з якими особливостями. Тут варто згадати, що одне з аналізованих слів-*майдан* (точніше, одне із значень цього слова), вже кодифіковане у «Український тлумачний словник. Тезаурус – 2016». На нашу думку, у майбутньому матимуть шанси увійти в тлумачні словники такі слова:

- 1) одне зі слів зі слово-основою *беркут* (з експресивно-емоційною конотацією у порівняльних зворотах, чи ідіомах);
- 2) *віче* не увійде до активного вжитку, але у наступних словниках воно могло би бути подане без стилістичних ремарок (західне, застаріле, високого стилю);
- 3) *євроінтеграційний*, не має шансів на кодифікацію, хіба що як частина ідіоми єроінтеграційний процес;
- 4) *євромайдан* (з ремаркою «історизм»);
- 5) *мітингар*, має певний потенціал бути кодифікованим і увійти в активний словниковий фонд у складі синонімічного ряду *мітингувальник* – *протестувальник*;

- 6) *протестний* має шанси увійти до унормованого словникового складу;
- 7) *силовик* (з ремаркою «військова справа»);
- 8) *спецпризначенець* (з ремаркою «військова справа»);
- 9) *тітушка* (з ремаркою «розмовне»).

За допомогою словників лексико-словотвірних інновацій ми з'ясували фіксації окремих неологізмів та перевірили їх з нашими спостереженнями у «Газеті по-українськи» та корпусом текстів української мови (КТУ), щоб порівняти дату фіксації нового слова чи значення. Звірівши вибрані з «Газети по-українськи» неологізми з фіксацією їх у словниках лексико-словотвірних інновацій та корпусі текстів української мови, ми змогли встановити час виникнення деяких неологізмів. Так, можемо сміливо стверджувати, що під час подій Євромайдану виникли слова *автомайданівець*, *євромайдан*, *євромайданівець*, *єврореволюція*. Слово *автомайдан* можна було би теж вважати неологізмом, який виник під час подій Євромайдану, оскільки в словнику «Словотворчість Незалежної України 1991-2011» воно мало дещо інше значення, і, скоріш за все, було на той період okazіоналізмом. Якщо говорити про полісемію значень, то неологізмами, які виникли під час подій Євромайдану також можемо вважати слова *бандерівець*, *беркутівець* тощо; адже вони поступово змінювали своє значення, тобто не зафіксувавши якесь одне своє нове значення, відразу починали набувати іншого.

Слова *автомайдан*, *бандерівець*, *беркутівець*, як і весь наш матеріал, виразно засвідчують, що мова – це, справді, живий організм, на який впливають як позамовні, так і внутрішньомовні чинники. Лексичний склад мови дуже швидко реагує на нові події та явища і блискавично поповнюється okazіональними утвореннями, неологізація яких та швидкість подальшого проникання в узус залежить від різних чинників. А вивчення та фіксація цієї нової лексики є невід'ємною частиною роботи кожного лексикографа.

5. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна джерельна база

1. *Газета по-українськи* [online]. 2013-2014, (1641-1645) [cit. 2017-06-09].
2. НЕЛЮБА, А. *Словотворчість незалежної України (1991-2011): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2012 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-13-9. Dostupné z: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/neluba/neluba_slk_slovotvor.pdf
3. НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2012-2013): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2014 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-17-7. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Neliuba_Anatolii/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2012-2013_Slovyk/
4. НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2014): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2015 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-27-6. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii/
5. НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2015-2016): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2017 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-36-8. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2015-2016_Slovyk/

Лексикографічні праці

1. БУСЕЛ, В. Т. ed. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. 5. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. ISBN 966-569-013-2.
2. БУСЕЛ, В. Т. ed. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. 7. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2009. ISBN 966-569-013-2.
3. БУСЕЛ, В. Т. ed. *Український тлумачний словник: Тезаурус*. 1. Київ: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2016. ISBN 978-966-569-304-8.
4. *Словник української мови: Академічний тлумачний словник (1970—1980)* [online]. [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <http://sum.in.ua/>
5. ШЕВЧЕНКО, Л. І., ed. *Новий словник іноземних слів*. 1. Київ: Арій, 2008. ISBN 978-966-498-027-9.

Теоретична література

1. БРАГИНА, А. *Неологизмы в русском языке*. Москва: Просвещение, 1973.
2. ГАНИЧ, Д., ОЛІЙНИК, І. *Словник лінгвістичних термінів*. Київ: Вища школа, 1985.
3. ВОКАЛЬЧУК, Г. М. і кол. *Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах: монографія*. Оломоуць: Університет імені Ф. Палацького в Оломоуці, 2011. ISBN 978-966-2254-18-1.
4. ВОЛКОВ, С., СЕНЬКО, Е. Неологизмы и внутренние стимулы языкового развития. In: КОТЕЛОВА, Н. *Новые слова и словари новых слов*. Ленинград: Наука, 1983, с. 43-58.
5. ЗЕМСКАЯ, Е.А. *Словообразование как деятельность*. Москва: Наука, 1992. с. 221
6. КАРПІЛОВСЬКА, Є. і кол. *Активні ресурси сучасної української номінації: Ідеографічний словник нової лексики*. Київ, 2013. ISBN 978-966-1673-23-5
7. КЛИМЕНКО, Н, Є. КАРПІЛОВСЬКА а Л. КИСЛЮК. *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. ISBN 978-966-489-009-7.
8. Неология и неография. КОТЕЛОВА, Н. *Избранные работы*. Санкт-Петербург: Нестор-история, 2005, с. 169-275. ISBN 978-5-4469-0705-2.
9. ЛОПАТИН, В. *Рождение слова: Неологизмы и окказиональные образования*. Москва: Наука, 1973.
10. ЛЫКОВ, А. Г. *Современная русская лексикология (русское окказиональное слово): Учебное пособие для филологических факультетов*. Высшая школа, 1976. с. 119.
11. ПЛЮЩ, М. *Граматика української мови в у 2 частинах: частина 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія*. Київ: Вища школа, 2005, с. 286. ISBN: 966-642-263-8.
12. ПОПОВА, Т. В., Л. В. РАЦИБУРСКАЯ а Д. В. ГУГУНАВА. *Неология и неография современного русского языка: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005. ISBN 5-89349-762-7.
13. СТИШОВ, О. *Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та словотворі української мови кінця XX ст.: (На матеріалі мови засобів масової інформації)*. Київ, 2003. Автореферат. Національна Академія Наук України Інститут мовознавства ім. О.О.ПОТЕБНИ. Vedoucí práce Винник Василь.
14. ЧУКІНА, В. *Граматика української мови в таблицях і схемах*. Київ: Логос-М, 2015, с. 48-49. ISBN: 966-509-010-0.

15. Лексикологія. In: ЮЩУК, І. П. *Українська мова: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. Київ: Либідь, 2004, s. 149-224. ISBN 966-06-0284-7.
16. Словотвір. In: ЮЩУК, І. П. *Українська мова: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. Київ: Либідь, 2004, s. 279-283. ISBN 966-06-0284-7.
17. Funkční styl publicistický a jeho vnitřní diferenciacie. ČECHOVÁ, M., E. ČECHOVÁ a M. MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: Lidové Noviny, 2008, s. 262-275. ISBN 978-80-7106-961-4.
18. MARTINCOVÁ, O. a kol. *Neologismy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, 2005
19. MARTINCOVÁ, O. *Problematika neologismů v současné spisovné češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1983.
20. Stav bádání v oblasti v oblasti lexikální a slovotvorné dynamiky slovanských jazyků. NIŠEVÁ, B. *Innovační procesy v české a jazykové situaci: (na materiálu jazyka médií)*. Praha: Karolinum, 2014, s. 27-39. ISBN 978-80-246-2239-2.

Електронні джерела

1. ВОКАЛЬЧУК, Г. М. Українська індивідуально-авторська неографія: стан і перспективи. *Вісник Дніпропетровського університету: Мовознавство* [online]. 2011, **17**(1), 27-33 [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2011_19_17%281%29__7
2. КОЛОЇЗ, Ж. В. Оказіоналізми в лексикографії. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету* [online]. 2012, **8**, 97-114 [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2012_8_14
3. КОЛОЇЗ, Ж. В. До питання про диференціацію основних понять неології. *Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки* [online]. 2002, (3), [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/2776.pdf>;
4. ПАШИНСЬКА, Л. М. Неофраземіка у сучасному українському публіцистичному тексті. *Мова і культура* [online]. 2011, **14**(1), 222-228 [cit. 2018-07-07]. Dostupné z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_1_43
5. МАКСИМЧУК, В. Структурно-семантичні особливості авторських новотворів із запозиченими афіксоїдами. *Лінгвістичні студії молодих дослідників: збірник наукових праць учасників міжнародної конференції присвяченої пам'яті проф. П. Ф. Кульжука (Рівне, 19-20 травня 2011 р.* [online]. Рівне: Оломоуць:

НаУОА, **2011**(1), 94-98 [cit. 2018-07-09]. Dostupné z:
<https://www.academia.edu/5137854>

Інтернет-портали

1. Беркут (спецпідрозділ). *Вікіпедія: Вільна енциклопедія* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: https://uk.wikipedia.org/wiki/Вільний_тлумачний_словник:_Новітній_онлайн_словник_української_мови [online]. 2018 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://sum.in.ua/f/>
2. *Мислово* [online]. 2012 [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://myslovo.com/>
3. *Ukrajinsko-český slovník neologizmů* [online]. [cit. 2018-06-18]. Dostupné z: <http://www.slu.cas.cz/ukrneo/ukrneo.html>
4. ТОП-100 українських онлайн-ЗМІ за охопленням. *Wacher* [online]. [cit. 2017-06-09]. Dostupné z: <http://watcher.com.ua/2016/10/18/top-100-ukrayinskyh-onlayn-zmi-za-ohoplennyam/>
5. Хроніки Майдану: Як розвивалася і до чого призвела друга українська революція. *112journal* [online]. [cit. 2017-07-28]. Dostupné z: <http://journal.112.ua/maydan-ua/#>
6. *Bigmir.net: Рейтинг* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: http://top.bigmir.net/show/mass_media/,%20http://www.bpress.com.ua/2017/06/09/636
7. *Mova.info: Лінгвістичний портал* [online]. 2018 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.mova.info/corpus.aspx?11=209>

ДОДАТКИ

Малий словник неологізмів Євромайдану

Список скорочень

ж. – жіночий рід

ч. – чоловічий рід

збір. – збірне

мн. – множина

одн. – однина

зневажл. – зневажливе

ірон. – іронічне

нег. – негативне

Ў – голосний звук

0 – нульове закінчення

АВТОМАЙДАН -у, ч. 1. Автомобільна акція протесту. Після початку протестів до "Межигір'я" почали їздити активісти *Автомайдану*» (ГнУ, 24.01.2014); 2. Сукупність водіїв, що відстоюють свої інтереси. За два останні місяці *Автомайдан* організував щонайменше 30 виїзних пікетів до осель українських можновладців. (ГнУ, 04.02.2014).

АВТОМАЙДАНІВЕЦЬ -івця, ч. Особа-учасник *Автомайдану* 1. Щоб мене не затримали, ми з *автомайданівцями* провели таку операцію — один був на моїй машині, я їхав другою, іншою дорогою. (ГнУ, 31.01.2014); Думаю, *автомайданівця* Дмитра Булатова звільнили після неофіційного дзвінка держсекретаря США Джона Керрі чи віце-президента США Джо Байдена. (ГнУ, 18.02.2014).

АНТИМАЙДАН -у, ч. 1. Провладні акції, організовані владою, так би мовити на захист державних інтересів. Організатори *антимайдану* заплатили місту 300 тис. грн за прибирання Маріїнського парку після свого перебування там наприкінці минулого року. (ГнУ, 17.01.2014). 2. Сукупність людей, які підтримують владу В. Януковича та його однопартійців. "Регіонали" розпустили *антимайдан*. (ГнУ, 24.12.2013);

БАНДЕРІВЕЦІ, -ів, мн., нег., ірон. (одн. бандерівець, -вця) 1. Позначення осіб які є вихідцями із західної України і патріотично налаштовані. Мер Єнакієвого може говорити: "Ми покажемо тим бандерівцям", а ми собі не можемо дозволити сказати: "Ми покажемо тим донецьким" (ГнУ, 24.12.2013); Пустили плітку, що зі Львова й Тернополя їдуть 300 "бандерівців" штурмувати приміщення. (ГнУ, 18.02.2014).

БЕРКУТ, -а, ч. Загальна назва учасників загону спеціального призначення, які силою розганяли мітингувальників. Якщо туди зайде "Беркут", їх убиватимуть. (ГнУ, 17.12.2013); У новинах бачила, як "Беркут" палицями людей молотить. (ГнУ, 07.02.2014).

БЕРКУТІВЕЦЬ -івця, ч. Особа-учасник загонів спеціального призначення, які силою розганяли мітингувальників.. *Автомайданівці* відігнали міліціонерів і "беркутівців" від лікарні швидкої допомоги на вул. Братиславській.» (ГнУ, 24.01.2014); 22 січня на вул. Грушевського 34-річний Михайло Гаврилюк із Буковини намагався допомогти контуженому гранатою майданівцю. "Беркутівці" схопили його. (ГнУ, 07.02.2014). У цей час ведучий каже: "беркутівцем" не стають, а народжуються.

БЕРКУТНЯ́ -і, збір., зневажл. До **Беркутівець**. «— Не можна їм віддавати адміністрацію, це зрада,» — кричить у натовпі неголений чоловік у потертій штучній дублянці. — «Завтра сюди придуть тітушки й беркутня.» (ГнУ, 18.02.2014); Його "беркутня" побила. (ГнУ, 04.02.2014)

БЕРКУТЯ́ТА 0, мн., ірон. До **Беркутівець**. Але слів влада не чує і не слухає їх. Виставляє "беркутят" (ГнУ, 18.02.2014); В оцепленні стоять солдати. А "беркутята" ховаються за ними. Відгодовані такі. (ГнУ, 07.02.2014).

ВІ́ЧЕ -а, с. Масові збори на міській площі. «26 січня в Дніпропетровську відбулося масштабне віче.» (ГнУ, 14.02.2014); «Раніше відвідував недільні віча.» (ГнУ, 21.02.2014).

ДОНЕ́ЦЬКИЙ -их, мн. (одн. донецький -ого), Вихідці з Донецька, які мають вплив у владі. Друге: ми з Булатецьким за три роки панування "донецьких" очолили опозиційний рух на Черкащині й показали виборцям, хто справжній опозиціонер. (ГнУ, 13.12.2013); «— Ще від розвалу Союзу тут керують донецькі» (ГнУ, 14.01.2014).

ЄВРОМАЙДАН -у, ч. Масові акції протесту періоду 2013 – 2014 рр. / масові акції протесту з вимогою підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. «— По-перше, це вже не Євромайдан. Вимога підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом відійшла на другий план.» (ГнУ, 17.01.2014); «— Працівників Львівської мерії викликають на допити до міліції, заявив мер Андрій Садовий. Це пов'язано з тим, що вона підтримує євромайдани.» (ГнУ, 13.12.2013).

ЄВРОМАЙДАНІВЕ́ЦЬ -івця, ч. Особа-учасник Євромайдану. 30 листопада він фотографував жорстокий розгін "Беркутом" євромайданівців. (ГнУ, 20.12.2013), «— Вимагаємо від Віктора Януковича негайно випустити наших євромайданівців.» (ГнУ, 24.01.2014).

ЄВРОІНТЕГРА́ЦІЯ -ії, ж. Процес інтеграції з Європейським Союзом / європейська інтеграція. Як можна було до самого останнього дня тягнути, а потім сказати, що ми проти євроінтеграції? (ГнУ, 26.11.2013); « — Загонам тітушок дали статус дружинників. У моєму місті вони розігнали мітинг прихильників євроінтеграції, багатьох побили.» (ГнУ, 14.02.2014)

ЄВРОІНТЕГРАЦІ́ЙНИЙ -а, -е. прикм. До **Євроінтеграція**. До нашої студії приїздили люди, які безпосередньо мають стосунок або до євроінтеграційних процесів, або

до вуличних акцій протесту, або до формування громадянського суспільства, або до зовнішнього політичного вектора України. (ГнУ, 10.12.2013); Він заявив, що президент України продовжує розпочатий євроінтеграційний курс. (ГнУ, 29.11.2013)

ЄВРОРЕВОЛЮЦІЯ -ії, ж. Те саме, що **Євромайдан**. Про фінал виборчої кампанії у проблемному окрузі №197 на тлі всеукраїнської єврореволюції говоримо із єдиним кандидатом від опозиції у цьому окрузі — Леонідом Даценком.; (ГнУ, 27.12.2013); «Єдиний законний спосіб закінчити єврореволюцію в Україні.» (ГнУ, 17.01.2014)

МАЙДАН -у, ч. 1. Суспільно-політична подія, що відбулась у грудні 2004 та на межі 2013-2014рр. / протест проти влади. «Не підтримував Майдан – 2004, не підтримую вимоги Майдану – 2013.» (ГнУ, 10.12.2013). 2. Сукупність людей, які мають спільні інтереси та відстоюють їх за допомогою протестів. «— Ні-і-і, » — гуде Майдан. (ГнУ, 28.01.2014) 3. пер. Переворот. Моя особиста драма збіглася із ситуацією в країні. Зараз переживаю свій внутрішній майдан. (ГнУ, 03.01.2014)

МАЙДАНІВЕЦЬ -івця, ч. Учасник **Майдану 1**. Сімом майданівцям побили автівки.» (ГнУ, 31.01.2014); «Запрошують на рок-концерт харківської групи "Собаки в космосі" та зустріч із поетом Сергієм Жаданом — ті обіцяють приїхати за тиждень, щоб підтримати донецьких майданівців.» (ГнУ, 24.12.2013)

МАЙДАНІВСЬКИЙ -а, -е. Прикм. до **Майдан 1**. «— У той час, як лідери опозиції і вся майданівська "тусня" мітингує на Майдані, прості люди намагаються вирішити основне політичне питання.» (ГнУ, 03.12.2013); Біля майданівської сцени розмахує руками гурт літніх жінок. (ГнУ, 21.02.2014).

МАЙДАННИЙ -ого, прикм. До **Майдан 1**. Без "Правого сектору" весь майданний сценарій був би абсолютно московський, включаючи традиційні фігури "договірних лідерів" та інші. (ГнУ, 28.01.2014); Майданні активісти не мали й не мають чітких вимог. (ГнУ, 03.01.2014)

МІТИНГАР -я, ч. Особа-учасник мітингу / мітингувальник. Влада боїться не мітингарів, а повстанців. (ГнУ, 06.12.2013); 22 січня на столичній вул. Грушевського мітингар 34-річний Михайло Гаврилюк намагався допомогти контуженому гранатою майданівцю. (ГнУ, 04.02.2014)

МІТИНГУЮЧИЙ -ого, ч. Особа-учасник мітингу; мітингар; мітингувальник. *Мітингуючі засуджують кривавий розгін у столиці.; (ГнУ, 03.12.2013); «— Їздив із батьком на Майдан підтримати мітингуючих». (ГнУ, 03.02.2014)*

ПРОТЕСТНИЙ -а, е. Прикм. До **Протест**. *Протестний потенціал зростає у центральних і західних областях, а в східних не відчувається збільшення підтримки владі. (ГнУ, 27.12.2014), "Майдан можна розігнати, але протестний рух на цьому не закінчиться" (ГнУ, 22.02.2014)*

ПРОТЕСТУВАЛЬНИК -а, ч. Особа-учасник протесту. *У Маріїнському парку — зо дві тисячі протестувальників із Майдану.» (ГнУ, 21.02.2014); «Цього дня у Верховній Раді розглядали амністію для протестувальників.» (ГнУ, 31.01.2013)*

ПРОТЕСТУЮЧИЙ -ого, ч. Особа-учасник протесту; протестувальник. *Десятеро хлопців із протестуючих стукали по вікнах першого поверху, намагались відкрити двері.» (ГнУ, 28.01.2014); Якщо більшість протестуючих — за європейський, тобто демократичний розвиток України, то в першу чергу необхідно вимагати дотримання демократичного церемоніалу. (ГнУ, 19.02.2014)*

САМООБОРОНЕЦЬ -нця, ч. Особа-учасник самооборони. *Між самооборонцями і силовиками — близько 40 м. (ГнУ, 22.02.2014); «— Ми їхнього координатора взяли. Кажи, ти координуєш? Що ви за організація? Як звати? » — кричить на нього один із самооборонців. (ГнУ, 24.01.2014)*

СИЛОВІЙК -а, ч. Особа-учасник силових структур. *Усе закінчилося тим, що 19 січня Яценюк назвав провокаторами всіх, хто зіштовхнувся із силовиками на Грушевського. (ГнУ, 24.01.2014); Силовики зносять намети в урядовому кварталі, відтісняють учасників протесту на майдан Незалежності. (ГнУ, 27.12.2013).*

СПЕЦПРИЗНАЧЕНЕЦЬ -нця, ч. Особа-учасник військ спеціального призначення. *Виведення спецпризначенців з вулиць Києва та інших міст і припинення насильства проти мирних демонстрантів. (ГнУ, 10.12.2013); Під час розгону спецпризначенці жорстоко побили людей, які опинилися поблизу, дев'ятьох заарештували. (ГнУ, 14.01.2014)*

ТІТУШКИ -ок, (рідко -ів), мн., нег. (рідко одн. тітушка, -и, ч.) Особи спортивної зовнішності, які спричиняють неспокій у суспільстві. *Біля Києво-Печерської лаври машини зупиняються. Тітушків не видно. (ГнУ, 04.02.2014); У роботі з тітушками*

мають допомогти причетні до бійцівських і спортивних клубів, які говорять із ними одною мовою. (ГпУ, 31.01.2014)

ТУШКА -и, ч. зневажл. Політик, який легко міняє свої політичні погляди. «— Я тут всю ніч. Це народне збурення, яке вже давно назрівало. Два місяці тушка межигірська ігнорує нас.» (ГпУ, 21.01.201), «Державний лад України: тітушки, тушки і беркутушки.» (ГпУ, 13.12.2013)

Словотвірні можливості основ вибраних неологізмів¹²⁴

Упорядкованість

- 1) За способом творення: спочатку розміщено афіксальний спосіб творення (префіксальний, суфіксальний, безафіксний), далі різні способи основоскладання.
- 2) За алфавітом української мови розміщено конкретні групи словотвору
- 3) «Сходинкова» система – спершу мотиватор, а потім деривати

Основні позначення

Нижній експонент: 1) Бандерівський^{28.01.2014} – перша фіксація у «Газеті по-українськи»¹²⁵; 2) Продоніцький¹⁹⁹¹⁻²⁰¹¹ – рік словника лексикословотвірних інновацій, у якому було зафіксовано слово;

Самооборона – слова-основи, які не є об'єктом нашої роботи, але доповнюють ілюстрацію;

Єврореволюція^{20.12.2013} – напівжирним шрифтом позначено неологізми, вибрані з «Газети по-українськи»;¹²⁶

Порядковість окремих словотвірних ланцюжків: спочатку **Дериват** ← потім **Мотиватор** (та словотвірні пороцеси);¹²⁷

¹²⁴ Оскільки основна мета нашої роботи не полягає у створенні словотвірних гнізд, то словотвірні гнізда ілюструємо спрощеним методом, а способи творення дериватів запозичаємо у словниках лексико-словотвірних інновацій, див. НЕЛЮБА, А. *Словотворчість незалежної України (1991-2011): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2012 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-13-9. Dostupné z: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/neluba/neluba_slk_slovotvor.pdf;

НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2012-2013): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2014 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-17-7. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Neliuba_Anatolii/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2012-2013_Slovnyk/; НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2014): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2015 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-27-6. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii/; НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2015-2016): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2017 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-36-8. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2015-2016_Slovnyk/

¹²⁵ За досліджуваний період, тобто з номера 1641 (22.11.2013) до номера 1665 (21.02.2014)

¹²⁶ До слів, які виникли внаслідок метафоризації та які в КТМ були зафіксовані раніше ніж в ГПУ, не вписано дати фіксації.

¹²⁷ Решту пояснень див. у словниках словотвірних інновацій НЕЛЮБА, А. *Словотворчість незалежної України (1991-2011): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2012 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-13-9. Dostupné z: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/neluba/neluba_slk_slovotvor.pdf;

НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2012-2013): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2014 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-17-7. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Neliuba_Anatolii/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2012-2013_Slovnyk/; НЕЛЮБА,

Бандёр(а)

Бандеренята₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Бандёр(а) ё/е

Бандеризований₂₀₁₄ ← “бандеризувати” ← Бандёр(а) ё/е

Бандерик₂₀₁₄ ← Бандёр(а)

Бандерик₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Бандёр(а)

Бандерофіл₂₀₁₄ ← Бандёр(а) ё/е

Бандерофобія₂₀₁₄ ← фобія Бандёр(и) ↔ +o+

Бандерофашист₂₀₁₄ ← бандера і фашист ↔ +o+ ё/е

Бандерофашистський₂₀₁₄ ← бандерофашист

Бандербасвець₂₀₁₄ ← [бандёр(а) + назар]басвець ё/е

Бандерленд₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← бандёр(а) ё/е

Бандеромётр₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Бандёр(а) ё/е

Бандеромобіль₂₀₁₄ ← [бандёр(а) + автом]обіль ё/е

Бандерошпигун₂₀₁₄ ← шпигун бандёр(ів) ↔ +o+ ё/е

Жидобандера₂₀₁₄ ← жид + бандера +o+ й/и

Жидобандерик₂₀₁₄ ← жидобандёр(а)

Укрожидобандера₂₀₁₄ ← жидобандера

Жидобандерівець₂₀₁₄ ← жидобандёр(а) p/p’

Жидобандерівський₂₀₁₄ ← жидобандерів-ець ← жидобандёр(а) p/p’

Антижидобандерівський₂₀₁₄ ← жидобандерівський

Американожидобандерівський₂₀₁₄ ← американ-ськ(ий)
жидобандерів-ець +o+ á/a

Жидобандерівка₂₀₁₄ ← жидобандерів-ець

Бандерів(ець) ← Бандера (метафоризація – узагальнення)

Бандерівський_{28.01.2014} ← бандерів (ець)

Євробандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець

Америкобандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець з Америк(и) ↔ +o+ ё/е

Афробандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець з Афр-ик(и) ↔ +o+ Á/a

А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2014): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2015 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-27-6. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii/; НЕЛЮБА, А., РЕДЬКО, Є. *Лексико-словотвірні інновації (2015-2016): Словник* [online]. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2017 [cit. 2018-07-07]. ISBN 978-966-1630-36-8. Dostupné z: http://chtyvo.org.ua/authors/Redko_Yevhen/Leksyko-slovotvirni_innovatsii_2015-2016_Slovnky/

Бульбобандерівець₂₀₁₄ ← бульб-аш-бандерівець ↔ +o+
 Вірменобандерівець₂₀₁₄ ← вірмєн-ськ(ий) бандерівець +o+ є/е
 Ірландобандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець з Ірлánd-і[й(і)] ↔ +o+ á/a д'/д ←
 ірлánd-ський бандерівець +o+ á/a
 Кацапобандерівець₂₀₁₄ ← кацап + бандерівець +o+ á/a ← кацап-ськ(ий)
 бандерівець +o+ á/a
 Кореобандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець з Корé(ї) ↔ +o+ є/е
 Котобандерівець₂₀₁₄ ← кіт-бандерівець +o+ і/o
 Ленінобандерівець₂₀₁₄ ← Лєнін + бандерівець +o+ є/е
 Москвобандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець із Москв(і) ↔ +o+
 Москалобандерівець₂₀₁₄ ← москаль + бандерівець +o+ á/a л'/л
 Саудобандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець із Саўд(ів) ↔ +o+ є/е
 Спончбобдерівець₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← [Спонч Боб + бан]дерівець ó/o
 Татаробандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець з татár ↔ +o+ á/a
 Туркобандерівець₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← турок-бандерівець ý/y o/ø
 Укробандерівець₂₀₁₄ ← укр-аїнськ(ий) бандерівець +o+
 Хасидобандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець із хасід(ів) ↔ +o+ й/и
 Японобандерівець₂₀₁₄ ← бандерівець із Япóн-і[й(і)] ↔ +o+ ó/o н'/н
 БЕНЬдерівець₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← [Бєн(я) + бан]дерівець є/е

Беркут ← (метафоризація – узагальнення)

Беркутівець₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← бєркут т/т'
 Супербєркутівець₂₀₁₄ ← бєркутівець
 Беркутівський_{28.01.2014} ← бєркутів(ець)
 Беркутізм₂₀₁₄ ← Бєркут є/е
 Беркутітися₂₀₁₄ ← Бєркут є/е
 Зберкутітися₂₀₁₄ ← Бєркут
 Беркутіння₂₀₁₄ ← “беркутіти” ← Бєркут є/е т/т'
Беркутня₂₀₁₄ ← бєркут(и) є/е
Беркутята₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← Бєркут т/т" є/е
 Беркутняк₂₀₁₄ ← бєркут(и) є/е
 Кібербєркут₂₀₁₄ ← Бєркут

Беркутолюб₂₀₁₄ ← люб-й(ти) Бёркут ↔ +о+ ю/ю

Беркутітушка₂₀₁₄ ← Бёрку[т + т]ітушка ё/е

Беркутушка₂₀₁₄ ← Бёрку[т + ті]тушка ё/е

Віче ← (стилістична зміна)

Євровіче₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← віче

Віче-реквієм_{28.01.2014} ← (суміщення)

Донецький (ім.) ← (зміна значення + конверсія: прикметник → іменник) ←
донецьк(ий) ← Донецьк

Продонєцький₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← донєцький

Донецько́лог₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← «донецькологія» ← донєцьк(ий) ё/е

Піддонєцький₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← під донєцьк(ими)

Євроінтегра́ція₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← інтегра́ція

Автоєвроінтегра́ція₂₀₁₄ ← євроінтегра́ція

Євроінтегра́ційний₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← євроінтегра́ці[й(а)] і/ї

Євроінтегрува́ти₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← євроінтегр-а́ці[й(а)]

Євроінтегра́нт₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← євроінтегр-а́ці[й(а)]

Євроінтегра́тор₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← євроінтегр-а́ці|й(а)|

Антиєвроінтегратор_{20.12.2013} ← євроінтегра́тор

Євроінтегра́ст₂₀₁₄ ← євроінтег[ра́тор + педє]ра́ст

Єврореволю́ція_{20.12.2013} ← револю́ція

Єврореволюціо́не́р₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← революціо́не́р

Майдан ← (метафоризація – зміна значення)

Авіамайдáнівець₂₀₁₄ ← Авіамайдáн н/н'

Автомайдáн₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← Майдáн

Автомайдáн₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Майдáн

Автомайдáнець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Автомайдáн

Автомайдáнівець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Автомайдáн н/н'

Автомайданівка₂₀₁₄ ← автомайданів-ець ← Автомайдан н/н'
 Автомайданівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Автомайдан н/н'
 Алкомайдан₂₀₁₄ ← Майдан
 Алкомайданівець₂₀₁₄ ← алкомайдан н/н'
 Алкомайданівський₂₀₁₄ ← алкомайдан н/н' ← алкомайданів-ець
Антимайдан₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Майдан
 Антиавтомайдан₂₀₁₄ ← Автомайдан
 Антиавтомайданівець₂₀₁₄ ← Антиавтомайдан н/н'
 Антиавтомайданівський₂₀₁₄ ← Антиавтомайдан н/н' ←
 антиавтомайданів-ець
 Антимайданство₂₀₁₄ ← Антимайдан
 Антимайданити₂₀₁₄ ← Антимайдан
 Антимайданник₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← антимайдан
 Антимайданний₂₀₁₄ ← Майдан ← Антимайдан
 Антимайданність₂₀₁₄ ← антимайданн(ий) н/н'
 Антимайданець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антимайдан
 Антимайданівець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антимайдан н/н'
 Антимайданівка₂₀₁₄ ← Антимайдан н/н'
 Антимайданівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антимайдан н/н'
 Антиєвромайдан₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан
 Антиєвромайданівець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антиєвромайдан н/н'
 Антиєвромайданівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антиєвромайдан н/н'
 Водомайдан₂₀₁₄ ← Майдан +o+
 Веломайдан₂₀₁₄ ← Майдан
 Веломайданівець₂₀₁₄ ← Веломайдан н/н'
 Екомайдан₂₀₁₄ ← “екологічний Майдан” ← Майдан
 Стопмайданівець₂₀₁₄ ← Стопмайдан н/н'
 Телемайдан₂₀₁₄ ← Майдан
Євромайдан₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Майдан
 Євроавтомайдан₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан
 Євромайданець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан

Євромайданівець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан н/н’

Євромайданівка₂₀₁₄ ← Євромайдан н/н’

Євромайданівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан н/н’

Євромайданіст₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан а/а н/н’

Євромайданство₂₀₁₄ ← Євромайдан

Євромайданний₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан

Доєвромайданний₂₀₁₄ ← до Євромайдан(у) ← євромайданн(ий)

Євромайданчик₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Євромайдан

Євромайданити₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдан

Амеріканоевромайдан₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← американ-ськ(ий) Євромайдан +o+

Мегамайдан₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← майдан

Мінімайдан₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← майдан

Постмайдан₂₀₁₄ ← Майдан

Постмайдановий₂₀₁₄ ← Майдан

Постмайданний₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← Майдан

Постмайдання₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← постмайданн(ий) ← Майдан

Постпсевдомайдан₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← псевдомайдан

Протомайдан₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Майдан

Ерзац-майдан₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Майдан

Лжемайдан₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Майдан

Майданівець_{27.12.2013} ← майдан н/н’

Авіамайданівець₂₀₁₄ ← Авіамайдан н/н’

Автомайданівець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Автомайдан н/н’

Алкомайданівець₂₀₁₄ ← алкомайдан н/н’

Антиавтомайданівець₂₀₁₄ ← Антиавтомайдан н/н’

Антиєвромайданівець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антиєвромайдан н/н’

Антимайданівець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антимайдан н/н’

Веломайданівець₂₀₁₄ ← Веломайдан н/н’

Електромайданівець₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Електромайдан н/н’

Незрадьмайдáнівeць₂₀₁₄ ← не зрадь Майдáн н/н’

Майдáнівський₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← майдáн н/н’

Автомайдáнівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Автомайдáн н/н’

Антиавтомайдáнівський₂₀₁₄ ← Антиавтомайдáн н/н’ ←
антиавтомайдáнів-eць

Алкомайдáнівський₂₀₁₄ ← алкомайдáн н/н’ ← алкомайдáнів-eць

Антимайдáнівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антимайдáн н/н’

Євромайдáнівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Євромайдáн н/н’

Антиєвромайдáнівський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← антиєвромайдáн н/н’

Екс-майдáнівський₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← майдáнівський

Майдáнівськoлiтерaтyрний₂₀₁₄ ← майдáнівськ(а) лiтерaтyр(а) +o+
á/a

Майдáнний ← майдáн (нове значення)

Контрмайдáнний₂₀₁₄ ← майдáнний ← Майдáн

Домайдáнний₂₀₁₄ ← до Майдáн(у) ← майдáнн(ий)

Пiслямайдáнний₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← пiсля Майдáн(у) i/i

Пiслямайдáння₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← пiсля Майдáн(у) н/нн’ i/i ← пiслямайдáнн(ий)
нн/нн’

Пoзaмайдáнний₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← пoзa Майдáн(ом) ó/o

Пoзaмайдáнний₂₀₁₄ ← пoзa Майдáн(ом) ó/o

Пoмайдáнний₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← пo Майдáн(i) н’/н

Майдáневий₂₀₁₄ ← Майдáн

Майдáнiána₂₀₁₄ ← Майдáн á/a н/н’

Майдáнiзм₂₀₁₄ ← Майдáн á/a н/н’

Майдáнiт₂₀₁₄ ← Майдáн á/a н/н’

Майдáнкo₂₀₁₄ ← Майдáн

Майдáнка₂₀₁₄ ← Майдáн

Майдáнкувáти₂₀₁₄ ← Майдáн

Майдáнкувáння₂₀₁₄ ← майдáнкувá(ти)

Майдáнниця₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← — «майдáнник» ← Майдáн

Майдáнyти₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← Майдáн á/a

Майдану́тий₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← майдану́(ти)

Відмайдáнити₂₀₁₄ ← майдáнити

Відмайдáнити₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← майдáнити

ЗаМАЙДА́Нитись₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← —«майдáни(ти)» ← Майдáн

Замайдáнений₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← за майдáн-и(ти)

Змайданові́лий₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← — «змайданові́ти» ← — «майданові́(ти)» ← Майдáн
á/a

Майданіза́ція₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← — «майданізува́ти» ← Майдáн н/н'' á/a ← майдáн н/н''
á/a

Розмайдáнений₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← «розмайдáнити» ← Майдáн

Розмайдáнення₂₀₁₄ ← “розмайдáнити” ← Майдáн

Майданівськoлітерату́рний₂₀₁₄ ← майдáнівськ(а) літерату́р(а) +o+ á/a

Внутрішньoмайдáнський₂₀₁₄ ← внутрішн(я) справа Майдáн(у) +o+ ý/y

Майданобендeрiвeць₂₀₁₄ ← бендeрiвeць з Майдáн(у) ↔ +o+ á/a

Незрадьмайдáнник₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← не зрадь Майдáн á/a

Майданоду́мець₂₀₁₄ ← ду́ма(ти) про Майдáн ↔ +o+ á/a

Передмайдáння₂₀₁₄ ← перед Майдáн(ом)

Підмайдáння₂₀₁₄ ← під Майдáн(ом)

Помайдáння₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← по Майдáн(i) н/нн''

Примайдáння₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← при Майдáн(i) н''/нн''

Примайдáнений₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← — «примайдáнити» ← при Майдáн(i) н''/н

Укромайдáн₂₀₁₄ ← укр-а́їнськ(ий) Майдáн +o+

Третьюмайдáнник₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← трeт(ій) Майдáн é/e

Електромайдáн₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← електр-(ий) Майдáн

Електромайдáнiвeць₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Електромайдáн н/н'

Електромайдáнян₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Електромайдáн á/a н/н'

Близькомайдáнний₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← близьк(ій) Майдáн

Фінмайдáн₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← фін-áнсов(ий) Майдáн

Бомжомайдáн₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← Майдáн бомж(ів) ↔ ж'/ж

Майданoбyс₂₀₁₄ ← бус Майдáн(у) +o+ á/a ý/y

МайданПoст₂₀₁₄ ← пост Майдáн(у) ↔ á/a –

Майданофoбiя₂₀₁₄ ← фoбiя Майдáн(у) ↔ +o+ á/a

Майданознавець₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← знавець Майдан(у) ↔ а/а

Міжмайдання₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← між майдан(ами)

Майданофоб₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← майданофоб-і[й(а)] б'/б

Трампомайдан₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← майдан Трамп(а) ↔ а/а

Майданарбайтер₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← [Майдан + ост]арбайтер а/а

Майданбайтер₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← [майдан + гас тар]байтер а/а

Майданеска₂₀₁₄ ← [Майдан + гумор]еск(а)

Медведчукодан₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← [Медведчук + Май]дан у/у

Мітингар₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← мітинг і/і

← мітинг-увá(ти)

Протест

Протестний ← протест

Протестувальник ← протестува(ти) ← протест

Мінієвропротест₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← європротест

Експрес-протест₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← протест

Самооборон(а)

Самооборонець₂₀₁₄ ← Самооборон(а)

Самооборонівець₂₀₁₄ ← Самооборон(а) н/н'

Силовік₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← силов(ій)

Спецпризначенець₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← спецпризначен-н(я) ← спец-іальн(е) приз-наченн(я)

Екс-спецпризначенець₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← **спецпризначенець**

Тітушка ← (метафоризація – узагальнення) Тітушко

Антитітушка₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← тітушка

Євротітушка₂₀₁₄ ← тітушка

Інтертітушка₂₀₁₄ ← тітушка

Медіетітушка₂₀₁₄ ← тітушка

Мінітітушка₂₀₁₄ ← тітушка

Неотітушка₂₀₁₄ ← тітушка

Псевдотітушка₂₀₁₄ ← тітушка
 Супертітушка₂₀₁₄ ← тітушка
 Телетітушка₂₀₁₄ ← тітушка
 Тітушківський₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← тітушк(а)
 Тітушкувати₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← тітушк(а) ў/у
 Потітушкувати₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← тітушк(а) ў/у
 Тітушкування₂₀₁₄ ← тітушк(а)-ва(ти)
 Тітушкізація₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← “тітушкізувати” ← тітушк(а) ў/у
 Тітушня₂₀₁₄ ← тітуш-к(а) ў/у
 Тітушчин₂₀₁₄ ← тітушк(а) к/ч
 Тітушкинський₂₀₁₄ ← тітушк(а)
 Тітушконачальник₂₀₁₄ ← начальник тітушок ↔ +о+ ў/у о/о
 Тітушкоподібний₂₀₁₄ ← подібн(ий) до тітушк(и) ↔ +о+ ў/у
 Тітушковод₂₀₁₄ ← вод-й(ти) тітушок ↔ +о+ о/о ў/у
 Тітушкоград₂₀₁₄ ← град тітушок ў/у
 Тітушкоміліціонер₂₀₁₄ ← тітушк(а)-міліціонер +о+ ў/у
 Тітушкопровока́торський₂₀₁₄ ← тітушк(и)-провока́тор(и) +о+ ў/у
 Тітушкороб₂₀₁₄ ← роб-й(ти) тітушок ↔ +о+ о/о о/о ў/у
 Тітушкосафа́рі₂₀₁₄ ← сафа́рі на тітушок ↔ +о+ о/о ў/у
 Тітушкосеміна́рист₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← тітушк(а) + семіна́рист ў/у
 Айтітушка₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← ай[ті + ті]тушка
 Баботітушка₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← ба́б(а)-тітушк(а) а/а
 Беркутітушка₂₀₁₄ ← Бе́рку[т + т]ітушка е/е
 Беркутушка₂₀₁₄ ← Бе́рку[т + ті]тушка е/е
 Гепотітушка₂₀₁₄ ← тітушка Ге́п(и) ↔ +о+ е/е
 Десантотітушка₂₀₁₄ ← тітушк(а) з десант(у) а/а
 Диптітушка₂₀₁₄ ← дип-ломатичн(ий) тітушка
 Тітуха́н₂₀₁₄ ← тітуш-к(а) ў/у ш/х
 Піклушка₂₀₁₄ ← Пекл[уше́нк(о) + тітуш]к(а)
 Проститушка₂₀₁₄ ← прос[титутка + тітуш]ка
 Себатітушка₂₀₁₄ ← Себа́[т + тіт]ушк(а) а/а

Тітьóтка₂₀₁₄ ← ті[ту́шка + тьóтка]

Тушка ← (зміна значення)

Антиту́шка₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← ту́шка

Євроту́шка₂₀₁₄ ← ту́шка

Ту́шковий₂₀₁₄ ← ту́шк(а)

Тушкану́тися₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← ту́шк(а) у́/у

Тушкува́ти₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← ту́шк(а) у́/у

Тушкóваний₁₉₉₁₋₂₀₁₁ ← — «тушкува́ти»

Тушкува́ння₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← ту́шк(а) у́/у

Тушка́н₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← ту́шк(а) у́/у

Беркутіту́шка₂₀₁₄ ← Бе́рку[т + т]іту́шка е́/е

Беркуту́шка₂₀₁₄ ← Бе́рку[т + ті]ту́шка е́/е

Політту́шка₂₀₁₄ ← “політі́чна ту́шка” ← ту́шка

Тушкіста́н₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← [ту́шк(а) + Таджики]іста́н у́/у

Тушкокомбіна́т₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← комбіна́т ту́шок ↔ +о+ у́/у о/ø

Тушкомерзóта₂₀₁₄ ← мерзóта з ту́шок ↔ +о+ у́/у о/ø

Тушконóсець₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← нос-і́ (ти) ту́шк(и) ↔ +о+ і́ /и у́/у

Тушкопа́д₂₀₁₂₋₂₀₁₃ ← ту́шк(и) па́д-а(ють) +о+ у́/у ?

Тушкоспі́в₂₀₁₅₋₂₀₁₆ ← спі́в ту́шок ↔ у́/у

Депуту́шка₂₀₁₄ ← депу[та́т + ту́шк(а)]

Графічні схеми кількості вживань вибраних неологізмів у «Газеті по-українськи»¹²⁸

Граф. схема 1а

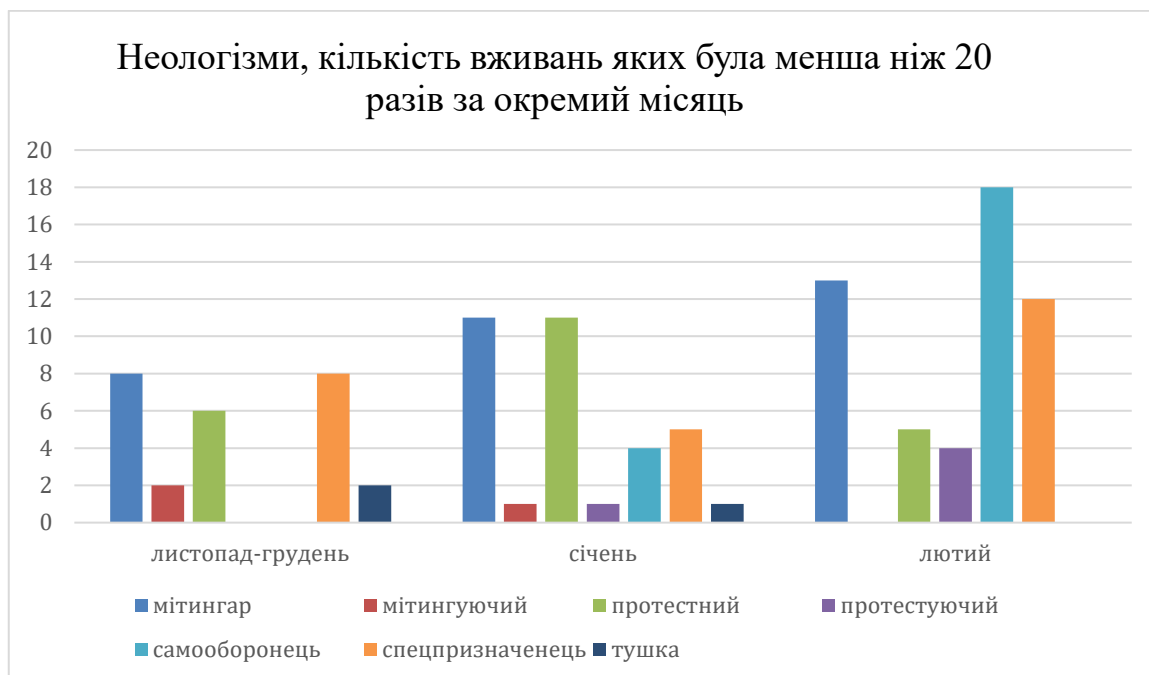

Граф. схема 1б

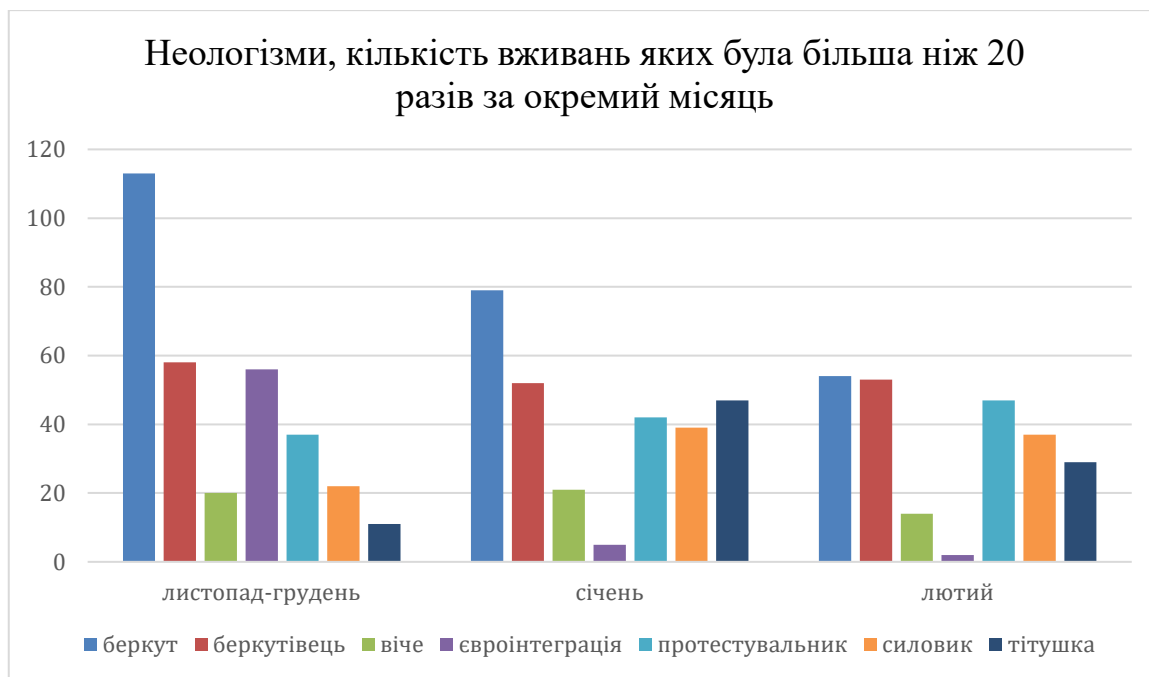
¹²⁸ Вертикальна вісь – кількість вживань; Горизонтальна вісь – окремі місяці.

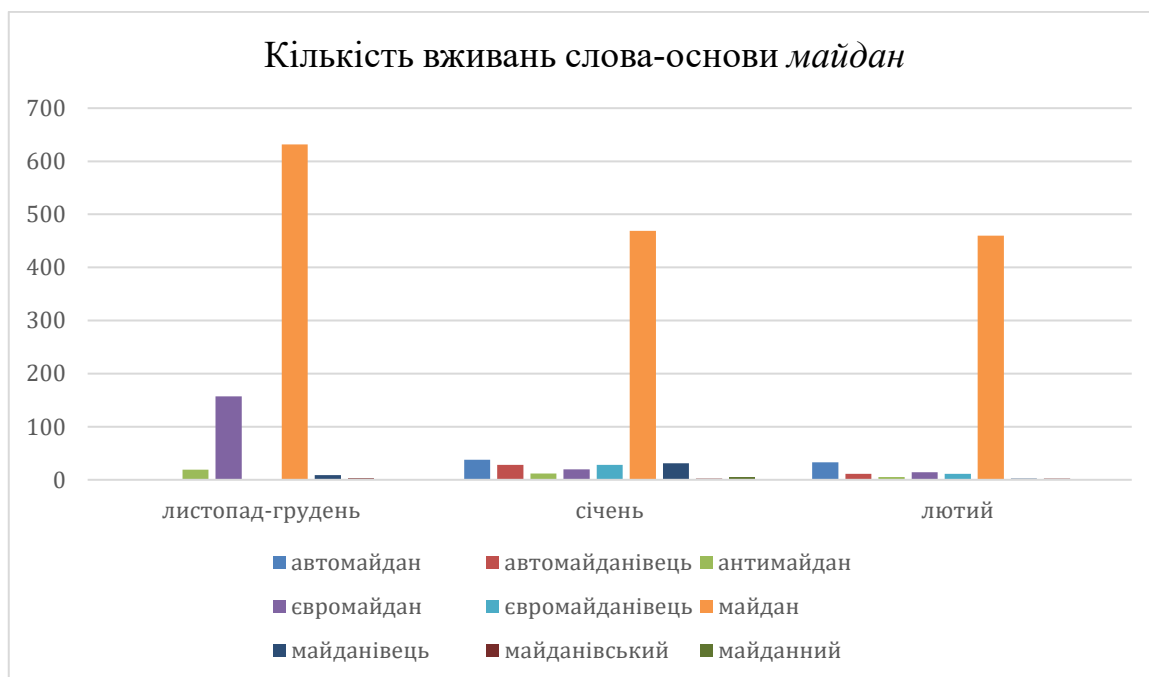
Граф. схема 1а

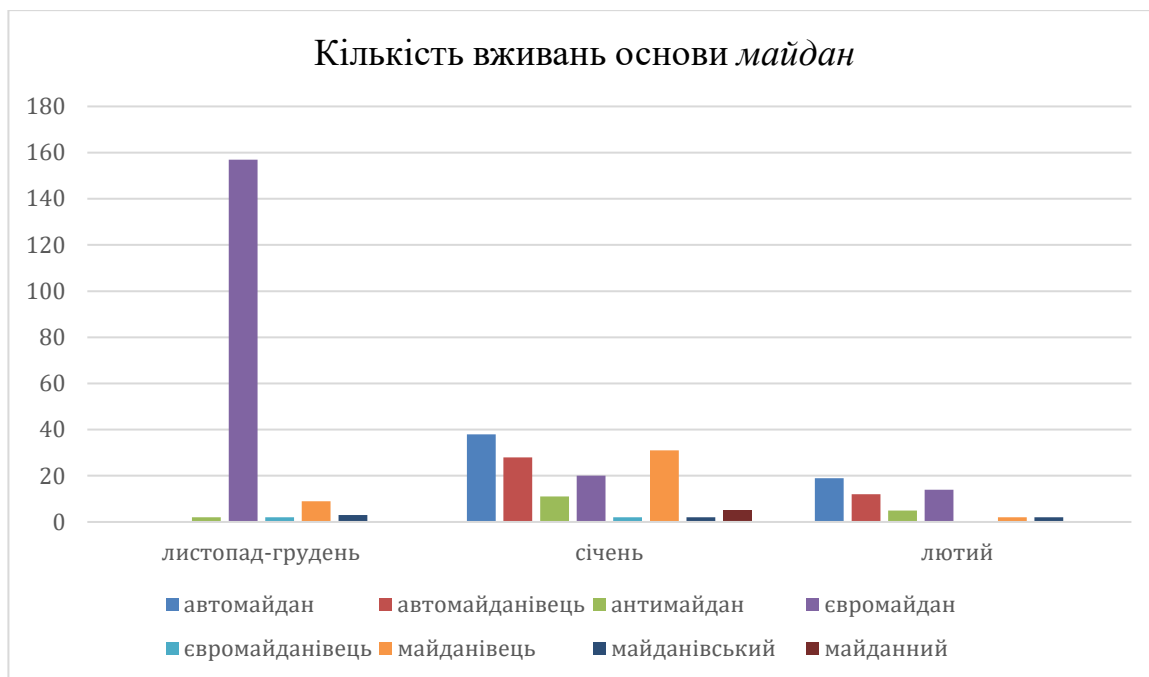
Граф. схема 1б

Граф. схема 2

Граф. схема 3а

Граф. схема 3б